

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΣΤ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 - ΤΗΛ. 27.689 | 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1959 | ΑΡΙΘ 16

ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΙΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Ταύτην οὐκ ἀνθρωπίνῃ γλῶττα, οὐκ ἀγγέλων νοῦς ὑπερκοσμίῳ, κατ' ἀξίαν εὐφημηῆσαι δύναται, δι' ἧς ἡμῖν δέδοται τὴν δόξαν Κυρίου τηλαυγῶς ἐνοπτρίζεσθαι...

Τί δὲ προσεῖπωμεν Δέσποινα; Τίσι δὲ προσφθεγξόμεθα ῥήμασι; Ποίοις δὲ ἐγκωμίοις τὴν σὴν ἱερὰν καὶ δεδοξασμένην στέφωμεν κεφαλὴν, τὴν ἀγαθοδότιν, τὴν πλουτοδότειραν, τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὸ ἐγκαλλώπισμα, τὸ αὔχημα πάσης τῆς κτίσεως; "Ανοιξοῦν ἡμῖν, ὦ Λόγε Θεοῦ, τὸ βραδύγλωσσον στόμα.

Δὸς ἐν ἀνοίξει χειλέων ἡμῶν χαριέστατον λόγον. Ἐμπνευσον ἡμῖν τὴν τοῦ Πνεύματος χάριν, δι' ἧς ἀλιεῖς ῥητορεύουσι, καὶ ἀγράμματοι λαλοῦσι σοφίαν τὴν ὑπὲρ ἀνθρώπων ἵνα καὶ ἡμεῖς οἱ ἰσχνόφωνοι εὐπορήσωμεν τῆς σῆς φιλότιμης μητρὸς κὰν ἀμυδρῶς γέπως μεγαλεῖα φθέγξασθαι. Αὕτη γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων ἐκλελεγμένη, τῇ προσωρισμένη βουλῇ καὶ εὐδοκίᾳ τοῦ σὲ ἀχρόνως, ἀρρεούστως τε καὶ ἀπαθῶς γεννήσαντος Θεοῦ καὶ Πατρὸς, ἰλασμόν καὶ

σωτηρίαν, δικαιοσύνην τε καὶ ἀπολύτρωσιν, σὲ τὴν ἐκ ζωῆς ζωὴν, καὶ τὸ ἐκ τοῦ φωτὸς φῶς, τὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἀληθινόν, ἐξ αὐτῆς σεσαρκωμένον ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων ἐκύησεν ἧς ἡ γέννησις τῷ κόσμῳ σωτήριος καὶ ἡ κοίμησις ἔνδοξος καὶ ὄντως ἱερὰ καὶ πανεύφημος...

Ὁρατε, φίλοι Θεῷ Πατέρες καὶ ἀδελφοί, τῆς παρουσίας ἡμέρας τὴν χάριν. Ὁρατε, τῆς νῦν εὐφημουμένης τὸ ὑψηλὸν καὶ σεβά-

σμιον. Οὐ φοικώδη τὰ ταύτης μυστήρια; Οὐ θαύματος γέμοντα; Μακάριοι οἱ ὄρωντες, ὡς ἰδεῖν προπιδέστατον. Μακάριοι οἱ νοερὰν κτησάμενοι αἴσθησιν! Οἶαι φωτὸς ἀστραπαὶ τὴν παροῦσαν νύκτα καταφαιδρύνουσιν! Οἶαι ἀγγέλων δορυφοραὶ τὴν τῆς ζωαρχικῆς μητρὸς καταγαλαξίουσι κοίμησιν οἶαι ἀποστόλων θεηγοραὶ τὴν κηδείαν τοῦ Θεοδόχου σώματος μακαρίζουσιν! Πῶς ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος, ὁ ταύτης υἱὸς δι' εὐσπλαγγνίαν γενέσθαι καταδεξάμενος, δεσποτικαῖς παλάμαις τῇ

Ἡ ΠΑΝΑΓΙΑ

Διὰ χειρὸς Φ. Κόντογλου

παναγία τῆς

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΕΙΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

Δ'.

Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια τοῦ γεύματος, τοῦ παρατεθέντος ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τῆς Συνοδίας αὐτοῦ μετὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Πεντηκοστῆς, τὴν 21ην Ἰουνίου, ἡ Α.Θ. Παναγιώτης ἤγειρε θερμὴν πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῆς προσφιλοῦς θυγατρὸς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἧς ἐξῆρε τοὺς στενωτάτους καὶ ἀρρήκτους δεσμοὺς πρὸς τὴν Μητέρα Μεγάλην Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀπαντῶν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος, ἠψυχάρησεν πρῶτον μὲν τὸν Θεόν, τὸν καταξιώσαντα αὐτόν, ὅπως ἐπισκεφθῆ τὸ σεπτὸν Κέντρον τῆς Ὀρθοδοξίας, ἵνα διερμηνεύσῃ τὰ αἰσθηματα σεβασμοῦ, ἀφοσιώσεως καὶ ἀγάπης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Προκαθήμενον αὐτῆς, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ τὴν περὶ Αὐτὸν Ἱεραρχίαν τοῦ Θρόνου καὶ τὴν Ὁμογένειαν διὰ τὴν ἐγκάρδιον ὑποδοχὴν καὶ φιλοξενίαν. Ἐν συνεχείᾳ ἀνεμνήσθη τῆς μακραίωνος ἐνότητος τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ τῆς ἐνδόξου ἱστορίας καὶ τῶν μεγάλων ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδοξίας ἀγώνων τοῦ πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὅστις ἀπὸ τῆς Δ' ἰδίᾳ Οἰκουμηνικῆς Συνόδου τὰ μέγιστα συνεβάλετο εἰς τὸν ἐκχριστιανισμὸν καὶ τὸν ἐκπολιτισμὸν πολλῶν λαῶν καὶ χωρῶν καὶ εἰς τὴν διάδοσιν καὶ ἐδραίωσιν τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τῷ κόσμῳ, συνομολογήσας μετὰ τοῦ Ἰωσήφ Βρυενίου, ὅτι ἀδεῦρο τῆς Ὀρθοδοξίας ἡ βᾶσις, ἡ κο-

ρυφή τῶν Δογμάτων, ἡ τῆς Θεολογίας ἀκρόρεια, ἡ κοινὴ πάντων τῶν Ὀρθοδόξων Μήτηρ Ἐκκλησία, ἡ Προκαθήμενὴ τῆς μιᾶς, ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐν τέλει ἐδεήθη ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας καὶ τῆς συνεχίσεως τῆς οἰκουμηνικῆς ἀποστολῆς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ὡς καὶ τῆς ὑγείας καὶ μακροσημερεύσεως τῆς Α.Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, πρὸς τὸν ὅποιον προσέφερε χρυσοῦν ἀρχιερατικὸν ἐγκόλπιον ὡς εὐλαβὲς δῶρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Αὐθμερὸν καὶ περὶ ὧραν θὴν ἐσπερινὴν ὁ Μακαριώτατος μετὰ τῆς ἀκολουθίας του καὶ μεγάλης πατριαρχικῆς συνοδείας διεπραϊώθη δι' ἰδιαίτερου πλοικαρίου εἰς τὴν νῆσον Χάλκη, γενόμενος δεκτὸς μετὰ μεγάλων τιμῶν ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου, τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν μαθητῶν τῆς Παλαιφάτου Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης. Ἐπηκολούθησε δοξολογία ἐν τῷ ναῷ τῆς Σχολῆς, καθ' ἣν ἀντηλλάγησαν θερμαὶ προσφωνήσεις μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ τοῦ Σχολάρχου. Μετὰ ταῦτα ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ Σχολάρχου προσεφέρθησαν ἀναψυκτικά καὶ διεξήχθη συνομιλία μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, τῶν συνοδῶν του καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καὶ Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς. Τὸ ἐσπέρας ἅπαντες παρεκάθησαν εἰς ἐπισημον δείπνον, παρατεθὲν ὑπὸ τῆς Ἐφορίας καὶ τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς.

Τὴν ἐπομένην Δευτέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐν τῷ πανηγυρίζοντι ναῷ

θειοτάτη οἶα μητρὶ λειτουργῶν, τὴν ἱερὰν ψυχὴν ὑποδέχεται;

Ὡ, πῶς ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς πρὸς τὴν ζωὴν μετάγεται! Ἦς γὰρ τικτούσης ἀλώβητος ἡ παρθενία μεμένηκε, ταύτης μεμισταμένης ἀδιάλυτον τὸ σῶμα πεφύλακται, καὶ πρὸς κρείττονα καὶ θειοτέραν σκηνὴν μετατίθεται...

Σὲ συνεπόρθμευσαν σὺν ἀρχαγγέλοις ἄγγελοι. Σοῦ τὴν ἔξοδον ἔφριξαν τὰ ἀκάθαρτα καὶ ἐναέρια πνεύματα. Σοῦ τῆ διαβάσει εὐλογεῖται μὲν ἀήρ, αἰθὴρ δὲ καθαγιάζεται. Σοῦ τὴν ψυχὴν χαίρων οὐρανὸς ὑποδέχεται. Σοὶ μεθ' ἱερῶν ὕμνων καὶ φαιδρᾶς τελετῆς προσυπαντῶσι δυνάμεις, μονοουχὶ λέγουσαι, τίς αὐτὴ ἡ ἀναβαίνουσα λελευκανθισμένη, ἐγκύπτουσα ὡσεὶ ὄρθρος, καλὴ ὡς σελήνη, ἐκλεκτὴ ὡς ὁ ἥλιος; Ὡς ὠραιώτης, ὡς ἠδονήτης! Σὺ ἄνθος τοῦ πεδίου, ὡς κρίνον ἐν μέσῳ ἀκανθῶν· διὰ τοῦτο νεάνιδες ἠγάπησάν σε. Εἰς ὁσμὴν μύ-

ρων σου δραμούμεθα. Εἰσήμενέ σε ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ταμειὸν αὐτοῦ, ἔνθα ἐξουσία δορυφοροῦσιν, ἀρχαὶ εὐλογοῦσι, θρόνοι ἀνυμνοῦσι, τὰ Χερουβείμ ἐκπλήττεται χαίροντα, δοξάζει τὰ Σεραφεῖμ τὴν τοῦ οἰκείου δεσπότητος φύσει καὶ ἀληθείᾳ οἰκονομία χρηματίσασαν μητέρα... Ἔως αὐτοῦ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου τοῦ υἱοῦ σου ἔφθασας, αὐτόπτως ὄρωσα, καὶ χαίρουσα, καὶ σὺν πολλῇ καὶ ἀπάτῳ τῇ παρρησίᾳ παρεστῶσα, ἀγγέλοις θυμηδία ἀπόρητος, καὶ πάσαις ταῖς ὑπερκοσμίαις δυνάμεσι, πατριάρχαις εὐφροσύνη ἄληκτος, δικαίοις χαρὰ ἀνεκκλάλητος, προφήταις διηνεκῆς ἀγαλλίασις, κόσμον εὐλογοῦσα, τὰ σύμπαντα ἀγιάζουσα, τοῖς κάμνουσιν ἄνεσις, τοῖς πενθοῦσι παράκλησις, τοῖς νοσοῦσιν ἰασις, τοῖς χειμαζομένοις λιμὴν, ἁμαρτάνουσιν ἄφεσις, τοῖς λυπουμενοῖς εὐμενὲς παραμύθιον, πᾶσι τοῖς αἰτούσιν ἐτοίμη βοήθεια...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΙΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Και ἰδοὺ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ἤρχετο κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς Ἀνατολὰς καὶ ἡ Γῆ ἐξέλαμπεν ὡς φέγγος ἀπὸ τῆς δόξης κυκλόθεν,

Ἰεζ. μγ' 2.

Γῆ, ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσεται ἄρτος, ὑποκάτω αὐτῆς ἐστράφη ὡσεὶ πῦρ, τόπος σαπφείρου οἱ λίθοι αὐτῆς.

Ἰώβ. κη', 5.

Ἰερουσαλήμ μὴ σχετιάζε. Θυμῆρης γάρ, οὐ πενθήρης ἡ παροῦσα πανήγυρις!

Ἐξάρξατε μετ' ᾠδῆς καὶ κυμβάλων, ἀλαλάξατε, μεγαλύνατε, ψάλατε, ἄρον ἄρον Μαριάμ τὸ τύμπανον καὶ τῶν παρθένων προέξιθι.

Εὐφράνητε Οὐρανοὶ καὶ αἱ νεφέλαι ρανάτωσαν ἀγαλλίασιν. Χεῖρας κροτήσατε καὶ ἀλαλάξατε, λαὸς ἄγιος, τῆς Ἐκκλησίας τὰ θρέμματα, πρὸς τὰ ὑψηλὰ τῆ προαιρέσει ἀνατεινόμενοι.

Σήμερον γὰρ ἡ τοῦ ζῶντος Θεοῦ Σκηνὴ καὶ τοῦ

τῆς Σχολῆς ἐλειτούργησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως κ. Χρυσόστομος, διακονούμενος ὑπὸ τοῦ Διακόνου τῆς ἀκολουθίας κ. Διονυσίου Μπαϊρακτάρη. Τὴν Θεῖαν λειτουργίαν παρηκολούθησε μετὰ τῆς ἀκολουθίας τοῦ ὁ Μακαριώτατος. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων ὠμίλησε μετὰ συγκίνησης πρὸς τὸν πυκνὸν ἐκκλησίασμα.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν ὁ Μακαριώτατος ἀνερχόμενος εἰς τὴν Σχολήν, ὠμίλησεν ἀπὸ τῆς κλίμακος πρὸς τὸ πυκνότερον Ἐκκλησίασμα καὶ ἠλόγησεν αὐτό. Καὶ ἐπειδὴ τὰ συρρέοντα πλήθη τῶν ὁμογενῶν δὲν διελύοντο, ἐπιμένοντα νὰ ἴδουν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ὁ Μακαριώτατος, κατελθὼν, ὠμίλησε πρὸς αὐτὰ ἀπὸ τῶν προπυλαίων τῆς Σχολῆς, ἐπήνεσε τὴν εὐλάβειάν των καὶ κατέστρεψεν αὐτὰ διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν του, ἐνῶ ταῦτα ἐξέσπασαν εἰς παρατεταμένας ζητωκραυγὰς καὶ εἰς χειροκροτήματα ὑπὲρ αὐτοῦ. Τὴν μεσημβρίαν ὁ Μακαριώτατος, οἱ Συνοδοὶ του καὶ οἱ Ἐφοροὶ, οἱ Καθηγηταὶ καὶ οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς παρεκάθησαν εἰς τὴν κοινὴν Τράπεζαν, ἣν ἠλόγησεν ὁ Μακαριώτατος. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ δείπνου μαθητῆς τῆς Σχολῆς ἀνεγίνωσκε ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τῆς Αἰθούσης, κατὰ τὴν τάξιν, πατερικὰς περικοπὰς. Περὶ τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος μετὰ τῆς Συνοδίας του περιῆλθε τὰς αἰθούσας διδασκαλίας καὶ λοιπὰς κτιριακὰς ἐγκαταστάσεις τῆς Σχολῆς καὶ ἀφοῦ ἔφαλε Τρισάγιον ἐπὶ τῶν ὀπισθεν τοῦ Ἱεροῦ Βήματος τοῦ Ναυδρίου τῆς Ἁγίας Τριάδος τάφων τῶν αἰδίων Πατριαρχῶν, Ἀρχιερέων, Ἱερέων, Διακόνων, Καθηγητῶν καὶ μαθητῶν τῆς Σχολῆς, ἀνεχώρησε προπεμφθεὶς τιμητικώτατα.

Τὰς ἐπομένους δύο ἡμέρας, 23ην καὶ 24ην Ἰουνίου ἐγένοντο συζητήσεις ἐπὶ γενικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων μεταξὺ τῶν δύο σεπτῶν Προκαθημένων καὶ τῶν σεβ. Ἀρχιερέων ἐκατέρωθεν, ἐπὶ πλέον δὲ ἐπισκέψεις τῶν ἀρχαιολογικῶν βυζαντινῶν μνημείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Οὕτως ὁ Μακαριώτατος μεταξὺ ἄλλων ἐπεσκέφθη μετὰ τῆς Συνοδείας

Λόγου ἡ Κιβωτὸς ἡ ἔμψυχος καὶ ἀληθινὴ τῶν ὁρέων ἐφύπερθεν ἀπαίρει.

Ἡ Πανάμωμος Μήτηρ τῆς Εὐδοκίας τοῦ Πατρὸς καὶ Νύμφη ἡ Πάγκαλλος, ἡ δι' ὑπερβάλλουσιν καθαρότητα Θεοῦ προορισθεῖσα εἰς κατοίκησιν καὶ δοχείον γενομένη τῆς Οὐσίας τῆς αἰδίου, τὴν ἄχραντον ψυχὴν τῷ Ποιητῇ παρατίθεται.

Πρὸς ζωὴν μετατίθεται ἡ ὄντως Μήτηρ τῆς ζωῆς καὶ πρὸς τὴν λίαν κρείττονα καὶ θειοτέραν σκηνὴν, ὡς Μητέρα ταύτην, εἰς τὰ ἀχειροποίητα Ἁγία τῶν Ἁγίων Χριστὸς μετατίθησι.

Τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ τὸ ἅγιον, ὁ Θρόνος τοῦ Βασιλέως ὁ ἀσάλευτος, ὁ οἶκος ὁ πλήρης δόξης, ἐν ᾧ κατῴκησεν ὁ Ὑψιστος, ὁ τόμος ἐν ᾧ ὁ Λόγος ἐγγέγραπται δακτύλῳ Θεοῦ, τῶν οὐρανίων βουνῶν ὑψηλότερον ἀνυψοῦται σήμερον, οὐρανὸς ἐπίγειος ἐν ἐπουρανίῳ καὶ ἀφθάρτῳ χθονὶ οἰκίζόμενος. Σήμερον τὰ ἄνω τοῖς κάτω κοινῶν τοῦ τῶν ὄλων Δεσπότης κλίνουτος Οὐρανοῦς καὶ κατερχομένου τὴν κλίμακα Ἰακώβ, σὺν ταῖς ὑπερτά-

του τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, τὸ Τζαμί τοῦ Σουλτάν Ἀχμέτ, τὴν Ἱερὰν Μοῆν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, τὸ Νοσοκομεῖον Βαλουκλῆ, πρὸς τὸ ὁποῖον ἔκαμε γενναίαν δωρεάν, τὸ Καχριέ Τζαμί, τὸν Ναὸν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας Σταυροδρομίου καὶ τὸν Βόσπορον. Κατὰ τὴν εἰς τὸ Γ. Ἑλληνικὸν Προξενεῖον γενομένην τὸ ἐσπέρας τῆς 23 Ἰουνίου μεγάλην δεξιῶσιν πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριώτατου παρεστήσαν ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἅπαν τὸ προξενικὸν σῶμα, πλεῖστοι Ἀρχιερεῖς καὶ λοιποὶ ἐπίσημοι.

Τὴν μεσημβρίαν τῆς 25ης Ἰουνίου εἰς τὰ Πατριαρχεῖα παρετέθη ἀποχαιρετιστήριον γεῦμα, μετὰ τὸ ὁποῖον πρὸ τοῦ Νάρθηκος τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ ἐφωτογραφήθησαν ὁ Πατριάρχης, ὁ Μακαριώτατος, ἡ Συνοδία του καὶ πλεῖστοι Μητροπολίται τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ Μακαριώτατος μετὰ τῆς Συνοδίας του, προπεμφθέντες μετὰ μεγάλων τιμῶν ὑπὸ τῆς Α.Θ.Π. καὶ τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων τοῦ Θρόνου, ἐπανεκαμψαν ἀεροπορικῶς εἰς Ἀθήνας. Εἰς τὸν ἀερολιμένα τοῦ Ἑλληνικοῦ ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνοδου καὶ ἄλλοι Σεβ. Ἀρχιερεῖς, πλεῖστοι κληρικοὶ, ἀντιπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως καὶ πλῆθος λαοῦ. Ὁ Μακαριώτατος ἅμα τῇ ἀφίξει του προέβη εἰς τὴν ἀκόλουθον δῆλωσιν: «Κοιμίζω τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν λαόν. Κατὰ τὴν ἐν Σταμποῦλ παραμονήν μου ἤλθον εἰς ἐπαφὴν μετὰ πλείστους ὁμογενεῖς καὶ διεπίστωσα, ὅτι διαβιοῦν οὗτοι ἐν ἀγαθῇ ἀγάπῃ καὶ εἰρήνῃ μετὰ τοὺς συμπολίτας των».

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου εἰς Κωνσταντινούπολιν κατέστησε διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν συνειδητόν, ὅτι ἡ ἀνταλλαγὴ ἐπισκέψεων μεταξὺ τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν σφυρηλατεῖ ἰσχυροὺς δεσμοὺς ἀγάπης μεταξὺ αὐτῶν καὶ συμβάλλεται τὰ μέγιστα εἰς τὴν συνειδητοποίησιν τοῦ μεγαλείου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

ταῖς τῶν Οὐρανῶν δυνάμεις, ἵνα τὴν ἑαυτοῦ Μητέρα εἰς τὰ ἑαυτοῦ εἰσαγάγῃ Βασιλεία.

Θεαρχίῳ δὲ Τοῦτου νεύματι, ἰδοὺ πάρεσιν ἐκ τῶν περάτων τῆς Γῆς οἱ θεηγόροι Ἀπόστολοι, ὑπὸ νεφῶν μεταρσίως αἰρόμενοι, κατ' ὀφειλήν, τοῦ σφῶν Δεσπότη τῆ Μητρὶ λειτουργήσαντες, σὺν ἱερέων χορείαις θεόφροσι, καὶ κληῖρον ὡσπερ πολῦτιμον τὴν εὐλογίαν ἐξ Αὐτῆς ἀρῶμενοι· τίνι γὰρ ἔστιν ἀμφίβολον, ὡς Αὐτῆ τῆς εὐλογίας ἡ πηγὴ καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν ὑπάρχει ἀνάβλυσις;

Τελεταρχεῖ δὲ Γαβριὴλ καὶ ἐξάρχει τῆς εὐφημίας καὶ πανηγύρεως τῆς ἐξοδίου, ἅτε δὴ συνήθης ὢν ἐν τῷ λελειουργηκέναι τοῖς ἀχράντοις νυμφεύμασι καὶ ἀμφιπνεύεται, ὑπ' αὐτῷ ταξιάρχῃ, ἄλλων τάξις πᾶσα οὐρανοβάμων, «Χαίρε Κεχαριτωμένη» προσφάδουσα.

Δαυὶδ δὲ πάλιν ὁ Θεοπάτωρ προφήτης καὶ ἄναξ κρούει τὴν κινύραν καὶ ἄλλεται καὶ σκιρτᾷ πρὸ τῆς ἀληθινῆς κιβωτοῦ. Ἀνάστηθι, ψάλλον, Κύριε εἰς τὴν κατάπαυσίν Σου, Σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ Ἀγιάσματος Σου!

Σολομών δὲ πάλιν ὁ ἐκείνου υἱὸς καὶ ταύτης προπάτωρ σεμνυνόμενος ἐπὶ τῆ ἀπογόνῳ καὶ τῆς δικαιοσεως αὐτοῦ τῆ ἐλπίδι, προσφωνεῖ Αὐτὴν εὐλαβῶς: Πολλὰ θυγατέρες, λέγων, ἐκτέθησαντο πλοῦτον, πολλὰ ἐποίησαν δύναμιν, σὺ δὲ ὑπέρκεισαι καὶ ὑπερῆρας πᾶσας!

Καὶ σὺν αὐτοῖς δὲ ἅπας ὁ ἱερός τῶν Προφητῶν σύλλογος, ἥς πόρρωθεν τῆ δόξει ἐνατενίζων προεμελέτα τῶν ἐπαίνων, ἕκαστος τὰ τῆ στιγμῇ ἀρμόδια ἐπαναφωνεῖ!

ᾠ τῶν ἐν Σιών τελουμένων! Βαβαὶ τῆς ἐν Οὐρανοῖς τῆς Ἀειπαρθένου Μητρὶ τοῦ Βασιλέως παρασκευαζομένης τιμῆς καὶ τῆς τοῦ θρόνου ἐτοιμασίας! Ἀκούσωμεν τοῖνυν Μητρὸς καὶ Υἱοῦ διάλογον τοῖς τῆς ψυχῆς ὡσὶ καὶ τοῦ Πνεύματος, Ἰωάννη τῷ χρυσορροῶ, τῷ μύστη χρώμενοι ὑφηγητῇ!

Εἰς χεῖρας Σου, Δέσποτα, καὶ τέκνον ἐμὸν γλυκύτατον, τὸ πνεῦμά μου παρατίθημι, θείας ἀναπέτασον χεῖρας. Δέξαι τὴν Σοὶ φίλην μητρικὴν ψυχὴν, ἣν ἐτήρησας ἀμειπτον, ὁ Πατρικαῖς χερσὶ τὸ πνεῦμα ἐπὶ Σταυροῦ παραθέμενος! Φύλαξον δὲ σφῶν, ἐν ᾧ κατοικήσας εὐδόκησας, καὶ γεννηθεὶς παρθένον ἐτήρησας! Πρὸς Σέ με, τὴν Σὴν δούλην μετάστησον, ἵνα ὅπου ἦς Σὺ, τῶν ἐμῶν σπλάγγων τὸ κῆμα, ἔσομαι Σοὶ καγὼ συνέστιος! Τοῖς δ' ἐμοῖς ποθεινοτάτοις τέκνοις, οὓς ἀδελφούς καλέσαι ἠυδόκησας, καὶ τῷ Σῷ τιμίῳ Αἵματι ἐκτίσω Σεαυτῷ λαὸν περιούσιον, τῆς ἐμῆς ἐκδημίας γενοῦ παραμύθιον καὶ πρόσθετες εὐλογίας ἐπὶ εὐλογία αὐτῶν καὶ εἰς αἰῶνας φύλαττε.

Ἀκούσωμεν Υἱοῦ Μονογενοῦς, πρὸς τὴν γλυκυτάτην Μητέρα προσφώνησιν!

Δεῦρο, ἡ εὐλογημένη μου Μήτηρ, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν Σου! Ἀνάστα, ἔλθε πλησίον μου, ἡ καλὴ ἐν γυναιξίν, ἡ τῷ κάλλει τῆς Παρθενίας, ὑπὲρ Ἡλίου μαρμαρῦσσουσα! Ὅτι ἰδοὺ ὁ χειμῶν παρῆλθεν ὁ καιρὸς τῆς τομῆς ἐφθασε. Καλὴ ἡ πλησίον μου, καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί· ὁσμή μύρων Σου ὑπὲρ πάντα ἀρώματα! Μετέδωκάς μοι τῶν Σῶν, δεῦρο τῶν ἐμῶν συναπόλαυσον. Ἐν ταῖς δούλαις τοῦ Σταυροῦ μου οὐκ

ἐπελαθόμην Σου, γλυκυτάτη Μου Μήτηρ, πῶς ἐπιλήσομαί Σου, ἐν τῇ δόξῃ μου, ὑποταγέντων μοι τῶν τε Ἐπουρανίων καὶ Ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων; Δεῦρο οὖν Μήτηρ, πρὸς τὸν Υἱόν, συμβασιλεύσον τῷ ἐκ Σοῦ, σὺν Σοὶ πτωχεύσαντι!..Καὶ αἱ τῶν ἀσωμάτων δὲ τάξεις, τῷ δέει κρατούμεναι ὑπερκοσμίως προπομπεύουσαι καὶ ἐκπλησόμεναι ἐπὶ τῷ ξένῳ τῆς ἀνόδου, ἐβῶν ταῖς ἀνωτέραις ταξιαρχίαις: Τὶς Αὐτῆ ἡ ἀναβαίνουσα λευκανθισμένη, ἐκκύπτουσα ὡσεὶ ὄρθρος, καλὴ ὡς ἡ Σελήνη, ἐκλεκτὴ ὡς ὁ Ἥλιος; Ἦκουον δὲ παρ' αὐτῶν:

Ἡ Παντάνασσα Θεόπαις παραγέγονεν! Ἄρατε πύλας καὶ Ταύτην ὑπερκοσμίως ὑποδέξασθε, τὴν τοῦ ἀενάου φωτὸς Μητέρα.

Τίνα δὲ τὰ φοβερά ἄσματα, ἅτινα οἱ τοῦ Λόγου αὐτόπται καὶ ὑπηρέται, καὶ ὁ Παῦλος ὁ θεῖος, καὶ Τιμόθεος καὶ Ἰάκωβος ὁ ταύτης ἀδελφιδούς καὶ τῆς Ἐκκλησίας Πρόεδρος καὶ τὰ πετεινά ἐκεῖνα ἱεροθέος ὁ θεόληπτος καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης θεομητροπρεπῶς ἐθεολόγησαν; Κοσμᾶς ἐξηγεῖτω καὶ Ἀνδρέας, ὁ λιγύφθογγος τούτου αὐτάδελφος;

Ἄπιθι τοῖνυν, ἐν εἰρήνῃ, Μαρία, πανσέβαστε, Μήτηρ τοῦ ἡμῶν Κυρίου καὶ Διδασκάλου, ἵνα τὸ κάλλος βλέπης καὶ καταπολαύης ὠραιότητος τῆς τοῦ Υἱοῦ Σου, Παρθένε! Ἄπιθι ἐν εὐφροσύνῃ, ἐν χαρᾷ ἀνεκκλαλήτῳ, ἐν αἰδίῳ φωτί, ἔνθα τὸ ἀληθινὸν φῶς, ἡ ὀλόφωτος Βασιλεία, ἡ ἀκατάληκτος τῶν Ἀγγέλων χορεία· ὅπου ὁ χειμαρρὸς τῆς αἰωνίου τρυφῆς, ἔνθα οἱ λειμώνες τῆς ἀφθαρσίας, αἱ πηγαὶ τῆς ἀενάου ζωῆς, τὰ ρεῖθρα τοῦ Θεοβλύτου φωτὸς, οἱ ποταμοὶ τῆς αἰεζώου φωτοχυσίας, ἔνθα ἡ περιοχὴ ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν! Ἴνα ἐντυχάνης ὑπὲρ ἡμῶν τῷ Υἱῷ Σου καὶ Θεῷ ἡμῶν. Πολλὰ γὰρ ἰσχύει δεήσις Μητρὸς πρὸς εὐμένειαν Δεσπότη!

ᾠ κηδεῖας! ᾠ χάριτος! ᾠ τῆς ὑπὲρ λόγον τότε ὑμνήσεως, ἣν προσήγον οἱ θεόφρονες Μαθηταὶ τοῦ Λόγου καὶ Ἀπόστολοι!

ᾠ! πῶς Οὐρανὸς ὑπεδέξατο τὴν πλατυτέραν Οὐρανῶν χρηματίσασαν!

Πῶς δὲ τάφος τὸ τοῦ Θεοῦ δοχεῖον ἐχώρησε;

ᾠς θυγάτηρ μὲν τοῦ πάλαι Ἀδάμ τὰς πατρικὰς εὐθύνas ὑπέρχεται! Ἐπεὶ καὶ ὁ ταύτης Υἱός, ἡ Αὐτοζωὴ ταύτας οὐκ ἀπηνήνατο. ᾠς δὲ Θεοῦ τοῦ ζῶντος Μήτηρ ὑπάρχουσα, πρὸς Αὐτὸν ἀξίως κομίζεται! Ἀγαλλιάσθω ἡ Γῆ τῆ καταθέσει τοῦ σώματος! Ἄηρ σκιρτάτω τῆ ἀναβάσει τοῦ πνεύματος! Πνεέτωσαν αὔραι δροσοειδεῖς καὶ χάριτος ἔμπλεοι! Κτίσις πανηγυριζέτω τὴν τῆς Θεομήτορος ἄνοδον! Εὐφραίνου Γεθσημανὴ τῆς Θεοτόκου τὸ ἅγιον τέμενος!

Οὐκοῦν γενέσθω μία κοινὴ σήμερον οὐρανίων καὶ ἐπιγείων πανήγυρις. Καὶ Ἀγγέλοις συνευφραίνεσθωσαν ἄνθρωποι, καὶ πᾶσα γλῶσσα χορευέτω καὶ προσαδέτω τῆ Θεοτόκῳ τὸ «χαίρε». Ἀπέστρωσαν δὲ ταύτης ἐκάς ἀσεβεῖς καὶ βλάσφημοι, ἵνα μὴ τὴν τοῦ Ὁζᾶ ἐκείνου τοῦ ἀνοσίως τῆ Κιβωτῷ χρησαμένου καὶ τοῦ αὐθάδους Ἑβραίου τοῦ ὑβρίσαντος τῷ ζωαρχικῶτάτῳ καὶ ἀκραίφνεστῶ τῆ Θεομήτορος Σκῆνι, δίκην τίνωσι.

Ἄλλ' ἡμεῖς ψυχαῖς καθαραῖς καὶ ἡγνισμένοις σώμασι τῆ κλίην προσέλθωμεν τῆς Θεομήτορος καὶ περιπτυσώ-

ΤΟ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΔΙΕΘΝΕΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Α'

Ἀπὸ 25]7—2]8]1959 συνήλθεν ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν διεθνὲς συνέδριον ὀργανωθὲν ὑπὸ τοῦ κοινωνιολογικοῦ τμήματος αὐτοῦ καὶ ἔχον ὡς θέμα «τὴν χριστιανικὴν εὐθύνην ἐναντι τῶν χωρῶν τῶν βαλκανικῶν κοινωνικῶν μεταβολῶν», ἐν ἄλλοις λόγοις καὶ ἐναντι τῶν λεγομένων ὑπαναπτύκτων χωρῶν. Εἰς τὸ Συνέδριον τοῦτο, τὸ ὁποῖον συνήλθεν εἰς τοὺς εὐρεῖς χώρους τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου Θεσσαλονίκης καὶ εἰς τὴν διοργάνωσιν τοῦ ὁποῖου μετέσχεν ἀπὸ ἐλληνικῆς πλευρᾶς ὁ «Χριστιανικὸς Κοινωνικὸς Κύκλος», ἔλαβον μέρος περὶ τὰ 150 μέλη προσερχόμενα ἀπὸ 34 χωρᾶς ἐξ ἀπασῶν τῶν ἡπείρων, μεταξύ τῶν ὁποίων περὶ τοὺς 50 θεολόγοι καὶ 100 κοινωνιολόγοι, οικονομολόγοι καὶ πολιτικοὶ κλπ. Τοῦ Συνεδρίου προήδρευσεν ὁ διαπρεπὴς Ὁλλανδὸς οικονομολόγος καὶ κοινωνιολόγος κ. Egbert de Vries, διευθυντὴς τοῦ ἐν Χάγη διεθνoῦς κοινωνιολογικοῦ Ἰνστιτούτου. Ἡ πανηγυρικὴ ἐναρκτήριος συνεδρία ἐγένετο ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, καθ' ἣν μετὰ τὰς σχετικὰς προσευχάς, ἀναγνωσθείσας ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτου κ. Αἰμιλ. Τιμιάδου καὶ τοῦ αἰδεσ. Δ. Τ. Niles ἐκ Κεϋλάνης, ἐχαίρετισε τὸ Συνέδριον ἐξ ἐλληνικῆς πλευρᾶς ὁ σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμων, ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Π. Κανελλόπουλος, ὁ δῆμαρχος κ. Παπακλιᾶκης, ὁ πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου κ. Τσουτσουλόπουλος καὶ ὁ κ. Π. Μπρατσιώτης. Κύριοι ὁμιληταὶ ἦσαν ὁ βουλευτὴς Ἡλείας κ. Στεφ. Στεφανόπουλος, πρῶτον ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ οἱ καθηγηταὶ τῆς Χριστιανικῆς Κοινωνιολογίας κ.κ. Wendland (γερμανὸς), Bennett (ἀμερικανὸς) καὶ οἱ οικονομολόγοι κ.κ. Munby (ἐξ Ὁξφόρδης) καὶ Busia (ἐκ Γκάνας). Τὴν ἐλληνικὴν ἐπιστήμην ἐξεπροσώπησαν

μεθὰ καρδίας, χεῖλη, ὄμματα, μέτωπα, εἰλικρινῶς προσάπτοντες καὶ μητρικῶς Αὐτῇ μετὰ δακρύων προσεῖπωμεν: Οὐκ ἔστιν ὀδύνη, τῇ ψυχῇ ἡμῶν τοσαύτη, ὡς Μητὴρ Παρθένε,, τῆς σαρκὸς ὅταν ἀποσπασθῇ, ὅσον ὀδυνηρὸν σοῦ στερηθῆναι, Πανάχραντε. Ἄλλὰ κατὰ τὸ γεγραμμένον, κἂν τὸ σῶμά σου καθεύδῃ, ἡ καρδία σου ἀγρυπνεῖ· κἂν τὸ ἀπαραίτητον τοῦ θανάτου παρεδέξω φύσει, οὐ νυστάξει, οὐδὲ ὑπνώσει ὁ φυλάσων ἡμᾶς ὀφθαλμὸς σου, ἀλλὰ τῇ φωτοφόρῳ σου καὶ θεῖα ἐπισκιάξει ἡμᾶς χάριτι. Κοίμῃ σου ὄν, ἐν τῇ πανσέπτῳ σου Κοιμήσει τῶν παθῶν ἡμῶν τὸ θηριῶδες καὶ ἀνήμερον, Δέσποινα. Πρυτάνευσον δέ, Παντάνασσα, τῷ Ὁρθοδόξῳ Βασιλεῖ, κατὰ τῶν ἀντιχρίστων καὶ ἀλλοφύλων τὰ τρόπαια, τοῖς αἰχμαλώτοις τέκνοις σου τὴν ἀνάρρυσιν, τοῖς κάμνουσιν ὑγίειαν, τοῖς θλιβομένοις χαρὰν, καὶ τοῖς ἀδικουμένοις τὴν κραταίαν σου προστασίαν. Ἀμήν.

Ἀρχιμ. ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ, Πτ. Θ. Φ.

Δ)ντῆς Θρησκ. Ὑπ. Ε.Β.Α.

οἱ καθηγηταὶ τῆς Θεολογίας κ.κ. Π. Μπρατσιώτης, Β. Ἰωαννίδης, Β. Ἐξαρχος, Μ. Σιώτης, Ἰ. Καλογήρου, Π. Χρήστου, ὁ καθηγητὴς τῆς Νομ. Σχολῆς Θεσσαλονίκης κ. Χαράλ. Φραγκίστας, ὁ καθηγητὴς τοῦ Πολυτεχνείου κ. Σ. Ἀγαπητίδης, ὁ οικονομολόγος κ. Ρ. Σαραντίδης καὶ ὁ κοινωνιολόγος κ. Γ. Καββαδίας.

Ἐπειδὴ ἡ Α. Μ. Βασίλισσα Φρειδερίκη εἶχε δεῖξει ζωηρὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὸ Συνέδριον τοῦτο, ἀπεστάλη πρὸς αὐτὴν ἐγκάρδιον εὐχαριστήριον καὶ συγχαρητήριον διὰ τὴν κοινωνικὴν τῆς δρᾶσιν τηλεγράφημα ἐκ μέρους τοῦ Συνεδρίου.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως κ. Παναγιώτης Κανελλόπουλος ἀπήλυθε πρὸς τοὺς Συνέδρους τὸν κάτωθι χαιρετισμόν:

«Ὡς εὖ παρέστητε. Ἐξ ὀνόματος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως σᾶς ἀπευθύνω τὰς ἀπλᾶς ταύτας λέξεις, αἱ ὁποῖαι ἐκφράζουν τὸ βαθύτερον νόημα τῆς γῆς αὐτῆς. Ἡ Ἑλλὰς ὑπέθεξεν ἀνεκαθεν ἡ χώρα τῆς φιλοξενίας κατ' ἐξοχὴν. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ὑπεδέχθη καὶ παρέλαβε πρώτη τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἡ Ἑλληνικὴ σκέψις παρέσχε προθύμως τὴν κλασσικὴν μορφήν τῆς εἰς τὴν Χριστιανικὴν ἀλήθειαν.

Ἡ πόλις αὐτῆ, ἡ Θεσσαλονίκη, ἐφιλοξένησε τὸν Ἀπόστολον Παῦλον. Πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς ἀπήλυθεν ὁ μέγας ὀργανωτὴς τῆς ἐκκλησίας τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι ἐθεμελίωσαν τὴν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀληθῆ ζωὴν. Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἡμάρτησε βαρύντατα ὁ Μέγας Θεοδόσιος, δεχθεὶς μετὰ ταῦτα μετὰ βαθεῖαν συντριβὴν τὴν τιμωρίαν, τὴν ὁποίαν ἐπέβαλεν εἰς αὐτὸν εἰς τὸ Μεδιόλανον ὁ ὑπέροχος Ἐπίσκοπος Ἀμβρόσιος. Κατὰ τοὺς Μέσους Αἰῶνας ὑπέθεξεν ἡ Θεσσαλονίκη ἐν ἐκ τῶν μεγάλων κέντρων Χριστιανικῆς δράσεως, σκέψεως καὶ τέχνης. Ἐδῶ ἠκούσθη ὁ λόγος σοφῶν ἱεραρχῶν, ὡς ὁ Εὐστάθιος καὶ Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς. Καὶ ἐδῶ, ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐπεχειρήθη, περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ἡ διὰ τῆς βίας ἐπιβολὴ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, ἡ ὁποία, ὡς ἀπεδείχθη διὰ τοῦ φοβεροῦ κινήματος τῶν Ζηλωτῶν, ὀδηγεῖ—διότι ἡ βία δὲν εἶναι ποτὲ πηγὴ ἀγαθοῦ—εἰς τὴν χυδαιότεραν τῶν τυραννιῶν. Ἐχει μεγάλην συμβολικὴν σημασίαν τὸ γεγονός, ὅτι ἡ διάσκεψις, τὴν ὁποίαν τὸ Παγκόσμιον Συνέδριον τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπεφάσισε νὰ ἀφιερῶσιν εἰς τὴν Χριστιανικὴν κοινωνικὴν δρᾶσιν, πραγματοποιεῖται εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν.

Ἡ Χριστιανικὴ πίστις εἶναι δρᾶσις, εἶναι πράξις. Εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ εἶναι τις Χριστιανός. Ποῖοι καὶ πόσοι εἰς τὰς Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας—λυποῦμαι, διότι εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ χρησιμοποιῶ τὴν λέξιν «Ἐκκλησία» εἰς τὸν πληθυντικόν—εἶναι ἀληθεῖς Χριστιανοί; Ὅσοι ὁμολογοῦν, ὅτι δὲν εἶναι ἀκόμη, ἀλλὰ προσπαθοῦν νὰ γίνων Χριστιανοί, εἶναι εἰλικρινέστεροι ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονται, ὅτι εἶναι. Ὁ Χριστιανός δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου καὶ ὁμοῦς ἀφείλει, ἂν καὶ δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου, νὰ δράσῃ ὡς ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον.

Η ΠΕΡΙ ΕΞΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΘΕΩΡΙΑ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΣ

Ὡς γνωστόν, ὑπὸ τοῦ διαμαρτυρομένου θεολόγου Adolf von Harnack καὶ ἄλλων πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν¹ διευτυπώθη ἡ ἀνωτέρω θεωρία, τὴν ὁποίαν τελευταίως φαίνεται ἀποδεχόμενος καὶ ὁ καθηγητὴς E. Benz ἐν τῇ περὶ «τῆς σημασίας τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τὴν Δύσιν» μελέτῃ αὐτοῦ, τῆς ὁποίας περιλήψιν ἐδώσαμεν ἐν τῷ προηγούμενῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας». Πρὸς ἀποφυγὴν ὅμως παρεξηγήσεώς τινος τῶν ὑποστηριζομένων ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ ἐκ μέρους τῶν ὀρθοδόξων ἀναγνωστῶν ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον, ὅπως ἀσχοληθῶμεν ἰδιαιτέρως περὶ τὴν ἐν λόγῳ θεωρίαν, διὰ νὰ καταδείξωμεν τὸ ἀσύστατον καὶ ἀπαράδεκτον αὐτῆς ἐκ μέρους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ Θεολογίας.

Ὁ εἰρημένος καθηγητὴς ἐπαναλαμβάνει ἐν τῇ «Θεολογία» τὴν κεντρικὴν θέσιν τῆς ὑπὸ κρίσιν θεωρίας, γράφων ὅτι δῆθεν «τὸ χριστιανικὸν δόγμα καθ' ἑαυτὸ εἶναι προϊόν τοῦ ἐξελληνισμοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ». Φρονεῖ δῆλα δῆ, ὅτι «ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ σύνοψις καὶ διατύπωσις τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως εἰς ἓν σύστημα χριστιανικῆς διδασκαλίας εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς πνευματικῆς ἐργασίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος,

1. Πρβλ. ἰδίως W. Glawe, Die Hellenisierung des Christentums in der Geschichte der Theologie von Luther bis auf die Gegenwart, Berlin 1912. Ἐν σ. 4 γράφει ὁ Glawe, ὅτι ἐξελληνισμὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι «das Eindringen griechischer Philosophie und weiterhin religiöser Anschauungen der hellenistischen Antike in die überkommenen Wahrheiten des Christentums zu der Zeit, wo dieses seine ersten entscheidenden Schritte in die weitere Welt tat...»

Καὶ ἡ μόνη δυνατὴ δρασὶς εἰς τὸν κόσμον ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡ ἀγάπη. Ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ ἀγαπᾷ ὅχι μόνον τὸν πλησίον του, ἀλλὰ καὶ τὸν μᾶλλον ἀπομακρυσμένον, τὸν ἀγνωστον, ὁ ὁποῖος πάσχει, τὸν ἀνόνημον, ὁ ὁποῖος ζητεῖ βοήθειαν.

Τὸ Παγκόσμιον Συμβόλιον τῶν Ἐκκλησιῶν προσπαθεῖ νὰ ἀσκήσῃ τὴν ἀγάπην ὡς Χριστιανικὴν πράξιν. Ὑπάρχον ἐν Ἑλλάδι χιλιάδες ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι, ἂν καὶ σᾶς εἶναι ἀγνωστοί, κατέστησαν διὰ τῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν ἐμπράκτως ἐπεδείξατε πρὸς αὐτούς, ἀδελφοί σας, γείτονές σας. Σᾶς ἀγαποῦν καὶ αὐτοί, χωρὶς νὰ σᾶς ἔχουν ἀντικρῶσει. Σᾶς ἀγαποῦν καὶ σᾶς εὐγνωμονοῦν.

Εἰς τὸ Συνέδριον τοῦτο πρόκειται νὰ ἐξετάσῃτε ἐν μέγα πρόβλημα, τὴν ἀνισον κατανομὴν τοῦ πλοῦτου μεταξὺ τῶν ἐθνῶν. Καὶ συνεδνάσατε, ὅπως βλέπω εἰς τὴν προγραμματικὴν ἀνακοίνωσίν σας, τὸ κρίσιμον αὐτὸ πρόβλημα πρὸς τὸ ἀκόλουθον ἐρώτημα: Πῶς θὰ διασωθῇ εἰς τὸν κόσμον ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, ἐὰν δὲν πραγματοποιηθῇ δικαιοσύνη εἰς τὴν κατανομὴν τῶν ἀγαθῶν μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐθνῶν;

Ἡ Ἑλλὰς εὐρίσκειται εἰς τὰ ὄρια, τὰ ὁποῖα χωρίζουν τὰ πλούσια ἀπὸ τὰ πτωχὰ ἔθνη. Εὐρίσκειται,

ἡ δὲ θέσις τοῦ Harnack κατὰ τε τὰς θετικὰς καὶ τὰς ἀρνητικὰς ἀκολουθίας αὐτῆς εἶναι ὀρθὴ καὶ σήμερον ἀκόμῃ. Πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τῆς γνώμης του ταύτης ὁ συγγραφεὺς ἀναζητεῖ τὸν ἐξελληνισμὸν ἤδη εἰς τὰς ἑλληνιστὶ γραφείσας ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, χρησιμοποιοῦσαντος ἐννοίας ἐκ τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας, καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων θεολόγων, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ «περὶ ἀρχῶν» δογματικὸν σύστημα τοῦ Ὀριγένους, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀνεύρισκε «ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν τῆς Νεοπλατωνικῆς καὶ τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας», καὶ προσθέτει, ὅτι «οὐδεμία ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρχῃ, ὅτι καὶ κατὰ τὸ περιεχόμενον ἡσκήθη ἐπίδρασις τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου». Ἀνέλαβε δὲ ἡ χριστιανικὴ Θεολογία ὀλόκληρον τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν καὶ κατ' ἐξοχὴν τὴν Πλατωνικὴν, τὴν Στωϊκὴν καὶ τὴν Ἀριστοτελικὴν. Ἐν ἀρχῇ ἀνέλαβε τὸν Πλατωνισμὸν καὶ δὴ ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ Νεοπλατωνισμοῦ, ὅστις ἡσχησεν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς Χριστολογίας τοῦ Συμβόλου τῆς Νικαίας, ἐπὶ τῆς Ἀνθρωπολογίας, ἐπὶ τῆς θείας Λειτουργίας καὶ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τέχνης καὶ μάλιστα τῆς Εἰκονογραφίας. Πρὸ πάντων ὑπὸ ἰσχυρὰν πλατωνικὴν ἐπίδρασιν ἴσταται ὁ Ψευδοδιονύσιος Ἀρεοπαγίτης καὶ οἱ Ἀλεξανδρινοὶ Θεολόγοι καὶ ἰδιαιτάτα ὁ Κλήμης καὶ ὁ Ὀριγένης. Ἀντιθέτως ὁ Ἀριστοτέλισμὸς ἡσχησεν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀντιοχείας. Τοιοῦτοτρόπως ἡ καθόλου ἐξέλιξις τῆς Θεολογίας εἰς ἐπιστήμην ἐπὶ τε τοῦ συστηματικοῦ καὶ τοῦ ἐρμηνευτικοῦ πεδίου εἶναι ἔργον τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Αὕτη συντόμως εἶναι ἡ ἐπὶ τοῦ προκειμένου

μάλιστα, καὶ εἰς ἄλλα κρίσιμα ὄρια ἡ Ἑλλὰς, πρὸ πάντων ἡ Βόρειος Ἑλλὰς. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ συνειδητοποιήσῃτε πλήρως κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς παραμονῆς σας ἐν Θεσσαλονίκῃ τὴν δραματικὴν σημασίαν τῶν ὄριων αὐτῶν. Τὸ Ἄγιον Πνεῦμα θὰ φωτίσῃ ἐνώπιόν σας τὸν δρόμον τοῦ μέλλοντος καὶ θὰ ἴδῃτε χωρὶς ἄλλο ποῦ κινδυνεύει νὰ ὀδηγηθῇ ἡ ἀνθρωπότης, ἐὰν αἱ Κυβερνήσεις τῶν πλουσίων Ἐθνῶν δὲν θελήσουν νὰ κατανοήσουν, ὅτι ἡ ἀλληλεγγύη τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων δὲν εἶναι εἴκολον νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὴν πλεισιν, τὴν ὁποίαν προκαλεῖ ἡ μεγάλη ἀνισότης τῶν ὄρων τῆς ζωῆς. Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ὀπέστη πολλὰς θυσίας ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας. Καὶ δὲν θὰ ἀρνηθῇ νὰ ὑποστῇ, ἐὰν ὁ Θεὸς τὸ ἐπιβάλῃ, καὶ ἄλλας θυσίας, εἰς τὸ μέλλον. Δι' αὐτὸ, ὅμως, ἔχει καὶ τὸ δικαίωμα νὰ προειδοποιήσῃ τὰ πλούσια ἔθνη καὶ νὰ εἴπῃ εἰς αὐτά, ὅτι ἡ ἐλευθερία θὰ κινδυνεύσῃ νὰ χαθῇ, ἐὰν δὲν ἐπιδιωχθῇ ἐν ὀνόματι αὐτῆς ἡ δικαιοσύνη μεταξὺ τῶν ἐθνῶν. Σεῖς εἰσθε πρωτοπόροι τῆς δικαιοσύνης. Τὴν ὑπηρετεῖτε καὶ μόνοι, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ. Εἶναι ἀνάγκη νὰ διαφωτίσετε καὶ τὴν πολιτικὴν ἡγεσίαν τῶν Χωρῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκετε, λέγοντες εἰς αὐτὴν, νὰ σπεύσῃ ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς».

γνώμη του καθηγητού Benz, όστις άποδεχθείς την παλαιάν μονομερή και άπλήν περί έξελληνισμού του Χριστιανισμού θεωρίαν², υιοθέτησεν, ώς είπομεν, κυρίως την γνώστην άποψιν του Harnack περί των χριστιανικών δογμάτων, ώς περί «έργου του έλληνικού πνεύματος επί ευαγγελικού εδάφους»³, ύποστηρίζων ότι άκόμη και ακατά τό περιεχόμενον ήσκήθη επίδρασις τής Έλληνικής φιλοσοφίας επί του Ευαγγελίου». 'Αλλ' ήμεϊς οί 'Ορθόδοξοι δέν δυνάμεθα νά δεχθώμεν την θεωρίαν ταύτην, την όποιαν και αυτός ό Harnack φαίνεται ότι δέν έπανέλαβε βραδύτερον, τουλάχιστον μετά τής αύτης δξύτητος και εύρύτητος⁴, έγκατέλιπον δέ και έκανοί σημαίνοντες έτερόδοξοι θεολόγοι. Τούναντίον οί 'Ορθόδοξοι θεολόγοι πιστεύομεν, ότι τά έν τή 'Αγία Γραφή περιληφθέντα συνεπτυγμένως χριστιανικά δόγματα προέρχονται έξ ύπερφυσικής άποκαλύψεως, ή μάλλον είναι αύτή αύτη ή άποκάλυψις του Θεού πρός τούς ανθρώπους, ή έν τῷ ένάνθρωπήσαντι Υϊῷ και Λόγω αυτού κορυφωθείσα και τελειωθείσα και έκτοτε άμετάβλητος έσαι παραμένουσα κατά την ούσίαν. 'Ως τοιαύται δέ θεόθεν άποκεκαλυμμένα και αϊώνιον κύρος κεκτημένα αλήθειαι τά χριστιανικά δόγματα δέν υπόκεινται εις έξελληνισμόν ή έξιουδαισμόν ή έκρωματισμόν ή έκγερμανισμόν ή εις ουσιώδη άλλοίωσιν και μεταβολήν τινα ή έξέλιξιν και πρόοδον κατά την ούσίαν. 'Η δέ υπό τής άρχαίας Έλληνικής Έκκλησίας και Θεολογίας γενομένη ανάπτυξις τινων έξ αύτων, ιδίως του Τριαδικού και του Χριστολογικού, πρέπει νά νοηθῆ υπό την έννοιαν τής έμβαθύνσεως και λογικής διασαφήσεως και αναπτύξεως και διατυπώσεως αύτων, άρα υπό την έννοιαν τής δλωσ έξωτερικής μεταβολής τής μορφής μόνον αύτων και ούχι τής ούσίας ή του πυρήνος τής άντικειμενικής θείας 'Αποκαλύψεως, όστις παρέμεινεν άθικτος. Διά τής θεολογικής και φιλοσοφικής θεωρίας οί άρχαίοι Πατέρες έπεζήτησαν νά διαφωτίσωσιν, όσον τό δυνατόν περισσότερον, τό περιεχόμενον των θείων δογμάτων και νά προσεγγίσωσιν αυτό εις τό ανθρώπινον πνεῦμα, έτι δέ νά συγκροτήσωσι συστηματικήν και λογικῶς και όργανικῶς συνηρολογημένην έκθεσιν τής δογματικής διδασκαλίας τής Έκκλησίας, άντικρούοντες άμα και τās έκ μέρος του λογικού προβαλλομένας ένστάσεις τῆ βοήθειά τής Φιλοσοφίας. "Ωστε ή θεολογική θεω-

ρία έκρίθη άναγκαία διά την ανάπτυξιν και δικαίωσιν και συστηματοποίησιν των θείων δογμάτων και οικείωσιν ύποκειμενικήν αύτων υπό του άνθρωπίνου νοῦ, ούτως ώστε δέν έδημιουργήθησαν καινά δόγματα, αλλά τά αυτά άμετάβλητα κατά την ούσίαν άποκεκαλυμμένα δόγματα διετυπώθησαν καινῶς, τῆ επικουρία τής άρχαίας Έλληνικής φιλοσοφίας ώς άπλου μέσου και όργάνου και έπιστημονικής, ούτως είπεϊν, τεχνικής. 'Αλλ' έκ τούτου δέν ήτο δυνατόν νά θιγῆ ή ούσία του Χριστιανισμού, ήτις έμεινεν αναλλοίωτος.

Κατά ταῦτα δέν έγένετο έξελληνισμός ή άλλοίωσις των χριστιανικών αληθειῶν ή έκπτώσις άπ' αύτων, έφ' όσον ό θεός λόγος, ό διά των αϊώνων διών, παραμείνει κατά την έαυτου ούσίαν αναλλοίωτος και άμετάβλητος έσαι, καν έτι φαίνεται αλλάσσων έκάστοτε έξωτερικήν μορφήν και περιβλημα και και διατύπωσιν, άτε ύπερκείμενος των έπηρειῶν του χρόνου ή των μέσων τής οικείωσης και κατανόησης και αναπτύξεως αυτού υπό των διαφόρων άτόμων ή των θεολογικών σχολῶν σκέψεως ή των έκάστοτε άρχόντων φιλοσοφικών και λοιπών πνευματικῶν και πολιτιστικῶν συστημάτων και ρευμάτων. 'Εντεῦθεν και ή άρχαία Έλληνική Θεολογία έχρησιμοποίησεν έν άρχῆ τόν Πλατωνισμόν και έπειτα τόν 'Αριστοτελισμόν μάλλον ώς ειδολογικόν όργανον και ώς λογικήν τέχνην και ώς έξωτερικόν περιβάλλον και έπιστημονικήν μέθοδον και μορφήν πρός συστηματοποίησιν και ανάπτυξιν των θείων δογμάτων επί τῷ τέλει τής ύποκειμενικής έκ μέρος των ανθρώπων προσοικειώσεως αύτων υπό ταύτην ή εκείνην την μορφήν ή τής ύπερασπίσεως αύτων κατά τής άπιστίας και τής αϊρέσεως. Οιοι ενέδυσσε τās άποκαλυφθείσας έν τῆ Καινῇ Διαθήκῃ και αναλλοιώτους διαμεινάσας θείας αληθείας διά των φιλοσοφικῶν έννοιῶν και κατηγοριῶν σκέψεως και τής φιλοσοφικής όρολογίας και των λογικῶν τύπων και των άλλων ένδυμάτων τής άρχαίας Έλληνικής φιλοσοφίας και γλώσσης, ένα έρμηνεύση και προσφέρῃ αυτās εις τούς ανθρώπους και τās καταστήσῃ, περισσότερον καταληπτάς, καθως πρότερον έγένετο περιωρισμένως εις την θείαν 'Αποκάλυψιν τής Παλαιᾶς Διαθήκης υπό των 'Ιουδαίων, χωρίς βεβαίως τούτο νά σημαίνη έξελληνισμόν και έξιουδαισμόν τής θείας 'Αποκαλύψεως, καθ' όσον ή ούσία και τό περιεχόμενον αύτης διέμειναν αναλλοίωτα.

Βεβαίως άρχαίοι τινες Έλληνες Πατέρες, γαλουχηθέντες και ανατραφέντες διά τής Έλληνικής φιλοσοφίας, ήτο φυσικόν νά ύποστῶσιν, αυτοί μόνοι, την επίδρασιν αύτης, δυνάμενοι νά χαρακτηρίζωνται έκ τούτου ως Πλατωνίζοντες ή ως 'Αριστοτελλίζοντες, άλλ' όμως ή επίδρασις αύτη εις τούς περισσότερους ήτο περιωρισμένη και δλωσ έξωτερική, ώς π.χ. εις τόν Μ. Βασίλειον, τόν Γρηγόριον τόν Θεολόγον, τόν 'Ιωάννην τόν Χρυσόστομον, τόν 'Ιωάννην τόν Δαμασκηνόν και άλλους. 'Εντεῦθεν και έχρησιμοποιοῦν οὔτοι κατά προτίμησιν την Νεοπλατωνικήν και βραδύτερον την 'Αριστοτελικήν φιλοσοφίαν μόνον εις ό,τι δέν προσέκρουεν εις την 'Αγίαν Γραφήν και την 'Ιεράν Παράδοσιν και δέν έθιγε την ούσίαν των δογμάτων, φρονού-

2. L. Goppelt, Christentum und Judentum im ersten und zweiten Jahrhundert. Gütersloh 1954, σ. 317: «Die Erklärung des Frühkatholizismus als Hellenisierung und Judaisierung des Christentums ist zu einfach».

3. A. v. Harnack, Lehrbuch der Dogmengeschichte I⁶, 20.

4. A. Grilmeier, Hellenisierung — Judaisierung des Christentums als Deutprinzipien der Geschichte des kirchlichen Dogmas, έν «Scholastik» 33 (1958) 352: «Möglich, dass Harnack diese Schärfe später in etwa gemildert hat. In seinen 6 Bonner Vorlesungen vom Jahre 1926 über «Die Entstehung der christlichen Theologie und des kirchlichen Dogmas» kehrt die oben zitierte Formel vom «kirchlichen Dogma als Werk des griechischen Geistes...» nicht mehr wieder. Auch die Abfallsidee scheint aufgegeben zu sein. Nun wird sogar die positive Bedeutung der Philosophie für das Christentum unterstrichen».

τες ὅτι ἡ Φιλοσοφία συμβάλλεται εἰς τὸ «οἰκονομεῖν ἐν κρίσει τὴν ἀλήθειαν τῶν ἡμετέρων δογμάτων»⁵. Ἀκόμη καὶ αὐτὸς ὁ Θαυμαστὴς τοῦ Ὁριγένους καὶ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ψευδοδιονυσίου Ἀρεοπαγίτου θεολογικοφιλοσοφικῶς ἰστάμενος Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἀποφεύγει νὰ ἀπομακρύνῃται τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ νὰ παρασύρῃται ὑπὸ μόνης τῆς φιλοσοφίας, διότι τοῦτο «ἀπαγορεύει ὁ θεὸς λόγος»⁶. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἀνάπτυξις τῶν δογμάτων ἐγίνετο ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, τῶν δύο τούτων πηγῶν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, τῆς Φιλοσοφίας χρησιμοποιοῦνται ἐπικουρικῶς μόνον ὡς εἰδολογικοῦ ὄργανου καὶ μέσου ἀναπτύξεως καὶ διατυπώσεως τῶν δογμάτων, ἐξαρθείσης δ' ἀντιστοίχως τῆς σημασίας καὶ ἀναγκαιότητος τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως μέχρι τοῦ βαθμοῦ, ὥστε ἡ ὅλη Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μετὰ τῆς Θεολογίας αὐτῆς νὰ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς Ἐκκλησία τῆς Παραδόσεως. Τούτων οὕτως ἐχόντων δὲν ἦτο δυνατόν ἢ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ περιέπουσα τὴν ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων κατιούσα δογματικὴν τῆς Παράδοσιν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία νὰ ἐπιτρέψῃ νοθεῖαν ἢ παραποίησιν ἢ ἀλλοίωσιν αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἐξελληνισμοῦ αὐτῆς. Ὅπου δὲν ἐσημειώθησαν παρεκτροπαί τινες καὶ ἀποκλίσεις ἀπὸ τοῦ κανόνος τούτου, εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀντιμετώπισαν τὴν ἀντίδρασιν τῶν ὀρθοδόξων Πατέρων καὶ τὴν καταδίκην τῆς Ἐκκλησίας, ὡς συνέβη ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ Ὁριγένους. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ὑπερβολικὴ ἀκριβῶς ἀνάμειξις φιλοσοφικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἰδεῶν ἐκ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἢ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ ἢ τῶν ἀνατολικῶν θρησκευμάτων μετὰ τῶν χριστιανικῶν ἐξ ἀποκαλύψεως ἀληθειῶν ἤγαγεν εἰς τὰς κατακριθείσας γνωστὰς ἀρχαίας αἱρέσεις. Ταῦτα δὲ καταδικάσασα ἡ Ἐκκλησία διέσωσε τὴν καθαρότητα καὶ τὴν γνησιότητα τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἀπεμάκρυνε τὸν κίνδυνον τοῦ ἐξελληνισμοῦ ἢ τοῦ ἐξιοουδαϊσμοῦ αὐτοῦ. Πρὸς ἀπόκρουσιν ἀκριβῶς τοῦ κινδύνου τούτου εἶναι γνωστὸν ὅτι ἠγέρθησαν ἀρχαῖοι χριστιανοὶ καὶ Πατέρες τινές, οἵτινες ἔλαβον ἐχθρικήν στάσιν κατὰ τῆς Φιλοσοφίας ἐν γένει, καταπολεμήσαντες τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῆς εἰς τὴν χριστιανικὴν Θεολογίαν καὶ ἄρα τὸν λεγόμενον ἐξελληνισμόν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Εἰδικώτερον, τέλος, ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων θεολόγων μόνον ὁ Ὁριγένης καὶ ὁ Ψευδοδιονύσιος Ἀρεοπαγίτης ἐπηρεάσθησαν βαθύτερόν πως ὑπὸ τῆς Πλατωνικῆς φιλοσοφίας καὶ δύνανται νὰ κατηγορηθῶσιν ἐπὶ ἀποπείρα ἐξελληνισμοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἄλλ' ἡ ἀπόπειρα αὐτῶν αὐτὴ κατεπολεμήθη ἐγκαίρως καὶ ἀποτελεσματικῶς ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων Πατέρων καὶ κατεδικάσθη ἐπισήμως ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλως τε οὗτοι δὲν ἀνεγνωρίσθησαν ὡς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας (ὁ δεῦτερος

μάλιστα εἶναι καὶ ἄγνωστός τις ψευδώνυμος), ἢ δὲ διδασκαλία των δὲν ἐκπροσωπεῖ τὴν ἐπίσημον καὶ αὐθεντικὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐθεολόγησαν καὶ ἐφιλοσόφησαν οἶονεὶ ὡς ἰδιῶται «ζητούντες καὶ γυμνάζοντες». Οὕτως ὀρθῶς ὁ Μ. Ἀθανάσιος ἀντιδιέστειλε τὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν τοῦ Ὁριγένους ὡς μάρτυρος τῆς Παραδόσεως ἀπὸ ὅσα οὗτος πρὸς τοὺς ἐθνικοὺς σοφοὺς καὶ τοὺς αἰρετικούς «ἔγραψεν ὡς ζητῶν καὶ γυμνάζων»⁷, ἅτινα καὶ κατεδίκασεν ἐπισήμως ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ Β' Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ⁸, δὲν ἀπεδέχθησαν δὲ οὐδ' αὐτοὶ οἱ ὄπαδοὶ καὶ θαυμασταὶ τοῦ Ὁριγένους. Ὡς πρὸς δὲ τὸν ψευδώνυμον Διονύσιον παρατηροῦμεν, ὅτι οὐτε ὁ ὑπὸ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων μνημονευόμενος πρῶτος ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν εἶναι, οὐτε ἕτερός τις Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι, οὐτε γνωστός τις ὀρθόδοξος θεολόγος ἐν ὀνόματι τῆς Ἐκκλησίας θεολογήσας εἶναι, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ὑπῆρξεν ἄγνωστός τις μαθητὴς τοῦ Πρόκλου, ἀναπαραγαγὼν καὶ μεταμορφώσας χριστιανικῶς τὸν Νεοπλατωνισμόν ἐκείνου, οὕτω δὲ κατασκευάσας κρᾶμά τι, ὅπερ ἀποτελεῖ μᾶλλον ἐκχριστιανισμόν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἤττον ἐξελληνισμόν τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐτε ἀμιγῆς Νεοπλατωνισμὸς εἶναι, οὐτε ἀμιγῆς ὀρθόδοξος Χριστιανισμὸς. Ἡ δὲ ἐπίδρασις τῶν ἐπ' ὀνόματι τοῦ πλατωνίου τούτου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου φερομένων συγγραμμάτων («περὶ οὐρανοῦ Ἱεραρχίας», «περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας», «περὶ θεῶν ὀνομάτων» καὶ «περὶ μυστικῆς Θεολογίας» μετὰ τῶν δέκα γνησίων ἐπιστολῶν του) ἐπὶ τοῦ Βυζαντινοῦ Μυστικισμοῦ δὲν σημαίνει βεβαίως καὶ οὐσιαστικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων, ἅτινα εἶχον ἤδη προηγουμένως διατυπωθῆ κατὰ τὸ πλεῖστον, πολλῶν δὲ ἤττον δύναται νὰ σημαίνῃ ἐξελληνισμόν αὐτῶν καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν γένει. Ἄλλως καὶ ἄνευ τῶν ψευδοαρεοπαγιτικῶν συγγραμμάτων ἢ Ἀνατολικῆ Ὁρθοδόξια καὶ Λατρεία καὶ γενικώτερον ἢ Χριστιανικὴ Θρησκεία, ὡς τοιαῦται, φέρουσι μυστικόν τινα χαρακτῆρα, οὕτως ὥστε δὲν δικαιολογεῖται ἡ ὑπερβολικὴ ὑπὸ τινῶν ἑξαρις

τούτους «πρὸς τὸν ἐπίσκοπον δῆθεν τῆς Δαριαίας τὸν Ἰακωβίτην» ἐπιστέλλων ἔγραφεν, εἰς εἰρωνικὸν προφανῶς ὕφος: «Τίς τοῦτο τῶν θεοπνεύστων εἶρηκε πώποτε; εἰ μὴ που τὸν παρ' ὑμῖν ἅγιον Ἀριστοτέλην ἡμῖν ὡς τρισκαίδεκατον ἀπόστολον εἰσαγάγοιτε καὶ τῶν θεοπνεύστων τὸν εἰδωλοτάτην προκρίνοιτε» (Migne P. G. 94, 1441). Ἐκ τούτων συνάγεται, ὅτι οἱ ἱεροὶ Πατέρες εἰς τὰ ζητήματα τῆς πίστεως ὡς ἀποκλειστικὴν πηγὴν ἐχρησιμοποιοῦν τὴν «θεόπνευστον» Γραφὴν, οὐδὲν ὅμως δὲ τοὺς «εἰδωλοτάτους» φιλοσόφους, οὐδὲ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν καθ' ὑπερβολὴν τιμωμένους, ὡς ἐν προκειμένῳ περὶ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐκφράζεται ὁ ἄλλως ἀριστοτελιζῶν Ἰωάννης Δαμασκηνός. Ἐπίσης καὶ ὁ Κόρυλλος Ἀλεξανδρείας φέγει τὸν Εὐνόμιον καὶ τοὺς ἄλλους ἀντιτριαδικούς αἰρετικούς ὡς θεολογούντας «κατὰ τὴν Ἀριστοτέλους τέχνην... οὐ τῆς ἀπὸ τῆς θείας Γραφῆς ἑαυτοὺς ἀποσεμνύνοντες», ἀλλ' «ἐκ μαθημάτων τοῦ Ἀριστοτέλους ὀρμώμενοι». (Θησαυρός, λόγ. 11. Migne P.G. 75, 145/8).

7. Μ. Ἀθανάσιου, Ὅτι ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος... ἐξέθετο πρεπόντως καὶ εὐσεβῶς κατὰ τῆς Ἀρειανικῆς αἱρέσεως τὰ ὀρισθέντα, 27. Migne P.G. 25, 464.

8. Ἰω. Καρμίρη, Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1952, τ. Α' σ. 172, 178 ἐξ.

5. Γρηγόριου Ναζιανζηνοῦ, Λόγ. 2,35 Migne P. G. 35, 444.

6. Γρηγόριου Νύσσης, Θεωρία εἰς τὸν τοῦ Μωϋσέως βίον. Migne P. G. 44, 377. Ὁμοίως ὁ Ἰωάννης Δαμασκηνός, καίπερ ἀριστοτελιζῶν καὶ εἰσαγαγὼν τὴν Περιπατητικὴν φιλοσοφίαν εἰς τὴν χριστιανικὴν σκέψιν, ἐν

Π Ε Ρ Ι Ν Ε Ω Κ Ο Ρ Ω Ν

2. ΟΙ ΝΕΩΚΟΡΟΙ ΠΑΡ' ΕΒΡΑΙΟΙΣ.

Ὁ ὄρος νεωκόρος καταχρηστικῶς χρησιμοποιεῖται ἐνταῦθα, καθ' ὅσον εἶναι ἀγνωστος εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Ἄλλωστε χάσμα χωρίζει τὴν εἰδωλολατρικὴν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων θρησκείαν ἀπὸ τῆς ἐξ ἀποκαλύψεως θρησκείας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἄλλὰ, καίτοι τὸ ὄνομα νεωκόρος εἶναι ἀγνωστον εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, ὅμως καθήκοντα ἀνάλογα πρὸς τὰ τῶν νεωκόρων παρ' Ἑλλήσι καὶ παρὰ χριστιανοῖς, ἀναγράφονται εἰς αὐτὴν. Διότι, ὅπου ναοὶ ἐκεῖ καὶ ἱερατεῖον καὶ ὑπηρετικῶν τῶν ναῶν προσωπικόν, ὡς ὁ Πλάτων ἀναγράφει εἰς προαναφερθέντα χωρία. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι, πλὴν τῆς πολλακίς ἀπαντήσεως ἐν τῇ Π.Δ. λέξεως ναός, ἀπαντᾷ οὐχ ἦπτον καὶ ὁ ἀπτικὸς αὐτῆς τύπος νεός καὶ ναός, ὁ ἀποτελῶν τὸ πρῶτον συνθετικὸν τῆς λέξεως νεωκόρος. Τὸ Β' βιβλίον τῶν Μακκαβαίων, τὸ ὁποῖον ἐγράφη πρωτοτύπως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὑπὸ Ἀλεξανδρινοῦ Ἰουδαίου⁴ περιέχει, εἰς τινα χωρία, τὸν ἀπτικὸν τοῦτον τῆς λέξεως τύπον: «...ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς γέροντα Ἀθηναῖον ἀναγκάζειν τοὺς Ἰουδαίους μεταβαίνειν ἐκ τῶν πατρῶων νόμων καὶ τοῖς τοῦ Θεοῦ νόμοις μὴ πολιτεύεσθαι, μολῦναι δὲ καὶ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεῶν καὶ προσονομάσαι Διὸς Ὀλυμπίου, καὶ τὸν ἐν Γαριζίν... Διὸς Ξεῖνου» (στ', 1-2). Καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν: «Ὁν δὲ πρότερον ἐσκύλευσεν ἅγιον νεῶν καλλίστοις ἀναθήμασι κοσμήσειν...» (θ', 16) καὶ ἀλλαχοῦ.

Τὰ εἰς τοὺς ἱεροὺς τόπους λειτουργοῦντα πρόσωπα παρ' Ἑβραίοις ἦσαν οἱ Λευῖται, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Λευὶ ἔλκοντες τὴν καταγωγὴν αὐτῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς, μάλιστα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μωϋσέως. Προσέφερον θυσίαν καὶ ἐδίδασκον τὸν νόμον, καὶ διεκρίνοντο ὀξέως ἀπὸ τὸν λαόν. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ βασιλέως Ἰωσία, τὸ 621, ἐδημιουργήθησαν δύο τάξεις ἱερέων. Οἱ μὲν ἦσαν οἱ ἱερεῖς τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος ἐν Ἱερουσαλήμ, οἱ δὲ προσήρχοντο ἐκ τῶν ἕξω τῆς Ἱερουσαλήμ μερῶν. Εἰς αὐτοὺς τοὺς τελευταίους, στερηθέντας τοῦ δικαιοῦματος τοῦ προσφέρειν θυσίαν, τὸ ὁποῖον ἐκράτησαν δι' ἑαυτοὺς οἱ τῶν Ἱεροσολύμων ἱερεῖς, ἐπετράπη καὶ ἀνετέθη νὰ ἀσχολῶνται εἰς τὰ κατώτερα λειτουργήματα τοῦ ναοῦ, ἤτοι νὰ φροντίζουν διὰ τὴν τάξιν ἐν αὐτῷ, διὰ τὰ ξύλα τοῦ ναοῦ κ.λ.π. Ἴσως δὲν θὰ εὐρίσκηται τις ἐκτὸς τῆς πραγματικότητος νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην τῶν ἱερέων αὐτῶν ὡς ὑπηρεσίαν νεωκόρων. Ἴσως ἀκόμη ἢ ἐπιμέλεια τῆς λυχνίας

4. Παν. Ι. Μπρατσιώτου, Εἰσαγωγή εἰς τὴν Π. Διαθήκην, Ἀθήναι 1937, σελ. 255.

τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐπιδράσεως τῶν μεταγενεστέρων συγγραμμάτων τοῦ Ψευδοδιονυσίου Ἀρεοπαγίτου.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συντόμως εἰρημένων συνάγεται, ὅτι ἡ περὶ ἐξελθισμοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ θεωρία τυγχάνει τοῦτο μὲν ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν περὶ τοῦ ἀμεταβλήτου τοῦ περιεχομένου τῆς θείας Ἀποκαλύψεως καὶ τῆς θεϊότητος τῶν Δογμάτων Ὁρθόδοξον πίστιν, τοῦτο δὲ ἀσύστατος ἀπὸ ἱστοριοδογματικῆς καὶ πραγματικῆς ἐπόψεως, καὶ ἄρα δὲν δύναται νὰ εὐρῆ εἰσόδον εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ Θεολογίαν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΠΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

παρὰ τῶν ἱερέων τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος δύναται νὰ συσχετισθῇ πρὸς τὴν φροντίδα τῶν σημερινῶν νεωκόρων νὰ ἀνάπτωσι τὰς κανδηλάς τῶν ἱερέων ναῶν, ἐξ οὗ καὶ κανδηλάπται ἢ κανδηλανάπται καλοῦνται. Τέλος οἱ ἱερεῖς ἀνελάμβανον καὶ ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἐντὸς τοῦ ναοῦ, βοηθούμενοι ὑπὸ τῶν Λευιτῶν πρὸς τοῦτο (Πράξεις δ', 21 καὶ ε', 21), καθ' ὅσον εἶτε κακοποιοὶ ἢ ἀκόμη καὶ ζηλωταὶ ἄνδρες εἰσερχόμενοι εἰς τὸν ναὸν ἐδημιουργοῦν σάλον, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἢ διασαλευθεῖσα τάξις ἔπρεπε νὰ ἀποκατασταθῇ. Ὅτι ἄλλοτε ἔπραττον ἐν προκειμένῳ οἱ Λευῖται, τοῦτο σήμερον κάμνουσιν οἱ νεωκόροι, πολλακίς ἀσχολούμενοι καὶ μὲ τὴν ἐν τῷ ναῷ εὐταξίαν.

Εἰδικώτερον ὡς πρὸς τοὺς Λευίτας, οἱ ὁποῖοι ἐβοήθουν τοὺς ἱερεῖς καὶ ἐτέλουν δευτερευούσης σημασίας ὑπηρεσίας ἐν τῷ ναῷ, χωρὶς νὰ δύνανται νὰ προσφέρωσι θυσίας, τὰς ὁποίας μόνον οἱ ἱερεῖς προσέφερον, ἄς σημειωθῇ ὅτι τὰ δευτερεύοντα ταῦτα ὑπηρετικὰ καθήκοντα, διὰ τὰ ὁποῖα δύνανται εἰς τινα σημεία νὰ παραλληλισθῶσιν οὗτοι πρὸς τοὺς σημερινούς νεωκόρους τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἦσαν ταῦτα. Οἱ Λευῖται ἐξέδερν τὰ ζῶα, ἠτοίμαζον τὰς θυσίας, ἐφρόντιζον διὰ τὴν καθαριότητα τῶν ναῶν καὶ ἐπεμελοῦντο τῆς ἐν αὐτῷ τάξεως. Ἡ ἐγκατάστασις αὐτῶν εἰς τὸ λειτουργημα ἦτο συνδεδεμένη πρὸς ραντισμὸν δι' ἡγιασμένου ὕδατος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον γίνεται σήμερον δι' Εὐχῆς τοῦ Ἀρχιερέως, δι' ἧς ὁ νεωκόρος εἰσέρχεται εἰς ἐκτέλεσιν «διακονίας ἐκκλησιαστικῆς». Ἀλλὰ καὶ χοροὺς ψαλτῶν ἀπετέλουν οἱ Λευῖται ὑπὸ ἀρχηγόν, πράττοντες ὅτι οἱ ψάλλται παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ οἱ νεωκόροι, οἱ ὁποῖοι βοηθοῦσι τοὺς ἱερεῖς εἰς τὰς ἱεράς Ἀκολουθίας, ψάλλοντες τὰ τῶν ψαλτῶν, ὅταν βεβαίως ἔχωσι γνῶσιν τοῦ ψάλλειν. Ἐπὶ Ἀγρίππα Β' ἐπετράπη εἰς αὐτοὺς νὰ φέρωσι λευκὴν ἐνδυμασίαν, νὰ ἔχωσι δὲ καὶ ἀμοιβάς. Τέλος οἱ Λευῖται ἠδύναντο νὰ ἐρμηνεύωσι τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν λαόν, ἀπῆλλασσοντο δὲ τῆς στρατιωτικῆς θητείας.

Παραλλήλως ὅμως πρὸς τοὺς Λευίτας ὑπῆρχον καὶ λαϊκοὶ ἀσχολούμενοι εἰς τινας ἐν τῷ ναῷ ὑπηρεσίας. Ὁ Σολομῶν ἐχρησιμοποίησε λαϊκοὺς φροντίζοντας διὰ τὰ ξύλα καὶ τὸ ὕδωρ, τὸ προοριζόμενον διὰ τὴν πλύσιν τῶν χειρῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν θυμάτων. Λαϊκοὶ ὡσαύτως ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς θυρωροὶ τῶν ναῶν, ὅπως ἀκριβῶς γίνεται σήμερον μὲ τὸς νεωκόρους. Οἱ θυρωροὶ αὐτοὶ καὶ ἅπαντες οἱ λειτουργοὶ ἦσαν ἀπηλλαγμένοι πάσης φορολογίας, ὅπως ἀναγράφεται εἰς τὸν Β' Ἔσδραν (ζ, 24): «Καὶ ὑμῖν ἐγνωρίσται ἐν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις, ἄδουσι πυλωροῖς, Ναθινίμ, καὶ λειτουργοῖς οἴκου Θεοῦ τοῦτο, φόρος μὴ ἔστω σοι, οὐκ ἐξουσιάσεις καταδουλοῦσθαι αὐτούς»⁵. Οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὰς ἐν τῷ Ναῷ κατωτέρας ὑπηρεσίας, μέχρι τοῦ Νεεμίου ἐκαλοῦντο δοῦλοι τοῦ Ναοῦ, ἔπειτα δὲ «ὑπηρεταί» (Χαζζινείμ)⁶.

(Συνεχίζεται) † Ὁ Θαυμακοῦ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

5. Ἑβραϊκὴ Ἀρχαιολογία, κατὰ τὰς παραδόσεις τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Β. Βέλλα, ἐκδόσεως Φ.Θ.Σ., Ἀθήναι 1955, σελ. 62-71.

6. Λεωνίδου Ι. Φιλιππίδου, Ἱστορία τῆς ἐποχῆς τῆς Κ. Διαθήκης ἐξ ἐπόψεως παγκοσμίῳ καὶ πανθηρσκειακῆς, Ἀθήναι 1958, σελ. 436-440.

ΟΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΑΙ ΤΗΣ ΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΚΟΔΟΞΙΩΝ

Ἡ Χριστιανικὴ Ἐπιστήμη δὲν εἶναι Χριστιανικὴ ἀλλὰ Πανθεϊστικὴ παραφυσία.

Ἡ καλουμένη «Χριστιανικὴ Ἐπιστήμη» δὲν εἶναι οὔτε Ἐκκλησία, οὔτε Ἐπιστήμη.

Ἐκ τῆς ἀπλῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀνωτέρω παρατεθεισῶν κακοδοξιῶν τῶν ὁπαδῶν τῆς λεγομένης Χριστιανικῆς Ἐπιστήμης, ἀντιλαμβάνεται τις εὐκόλως ὅτι εὐρίσκεται ἐνώπιον μιᾶς ἀρνήσεως τῶν πάντων, ὡς π.χ. κακοῦ, ὕλης, ἀσθενείας, καθὼς ἐπίσης καὶ ἀρνήσεως εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς θεμελιώδεις διδασκαλίας τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ὁ Θεὸς γενικῶς πιστεύεται ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ αἰρετικῶν ὡς μία τυφλὴ καὶ ἀφρημένη ἔννοια. Ἡ Ἁγία Τριάς καταργεῖται, ἡ πίστις εἰς τὴν Θεότητα τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὀνομάζεται εἰδωλολατρεία.

Ἡ ἐπὶ γῆς ἐπιφάνεια τοῦ Κυρίου παρουσιάζεται μὲ τὴν πλέον ἀκατέργαστον δοκητικὴν μορφήν, δεδομένου δὲ ὅτι ὁ πόνος, ἡ ἀσθένεια, ἡ ἁμαρτία, ὁ θάνατος, γενικῶς δηλαδὴ αἱ ἐκδηλώσεις τοῦ κακοῦ, ὡς καὶ ἡ ὕλη, θεωροῦνται φαινομενικά, ἀνύπαρκτα καὶ μὴ ὄντα, ὁ προσανατολισμὸς, μὲ βᾶσιν τὴν πίστιν ἐν τῇ χριστιανικῇ ἐννοίᾳ πρὸς τὴν ζωὴν, τὰς ἀξίας τῆς, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τοῦ ἀνθρώπου, τὰς ἀντιδράσεις του, τοὺς ἀγῶνας του, τὰς ἐλπίδας του κ.λ.π. κρημνίζεται, καὶ εἰς τὴν θέσιν του τίθεται σαθρὸν κατασκευάσμα, ἐν εἶδος ἐλπίδος καὶ μία νοσηρὰ πίστις, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς κατανικήσεως τῆς θλίψεως καὶ δὴ τῆς προερχομένης ἐκ τῶν παντοειδῶν ἀσθενειῶν, αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται ὅτι θεραπεύονται δι' ἐπιβολῆς, ἀλλ' ἐν τῇ οὐσίᾳ διὰ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ εἶδους τῆς πίστεως ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν τῆς παραισθήσεως, ὅτι ἡ ἀσθένεια εἶναι ἀνύπαρκτος, φανταστικὴ, φαινομενικὴ. Ἐν τῇ λεγομένη «Χριστιανικῇ Ἐπιστήμῃ» καταργεῖται οὐσιαστικῶς ὁ Χριστιανισμὸς, διότι οὐδεμία, οὐχὶ μόνον λεπτομερῆς, ἀλλ' οὐδὲ κεφαλαϊώδης τοῦ Χριστιανισμοῦ διδασκαλία ἀκολουθεῖται ἐν αὐτῇ, εἶναι δὲ μεγίστη εἰρωνία αἱ ὀνομασίαι αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς «Χριστιανικὴ Ἐπιστήμη», «Ἐκκλησία Χριστιανικῆς Ἐπιστήμης» καὶ «Χριστιανοὶ Ἐπιστήμονες», καθ' ὅτι οὐδεμίαν ἔχουσιν αὐταὶ σχέσιν πρὸς τὸν Χριστόν, πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν Ἐπιστήμην, ὡς νοοῦμεν ταύτην ἐν τῇ συγχρόνῳ ἐποχῇ.

Ἐν τῇ καλουμένη «Χριστιανικῇ Ἐπιστήμῃ» ὁ μέγας Χριστιανισμὸς, ἡ διδασκαλία του, τὸ σύστημά του, ἡ χάρις του καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἦτοι, πάντα τὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὑποκαταστήσαν ὑπὸ ἐνὸς θεραπευτικοῦ συστήματος ἐδραζομένου ἐν τῇ ἔξωθεν ὑποβολῇ ἢ ἐν τῇ αὐτοποβολῇ, καὶ ἐν τῇ ἀπορρίψει τῆς πραγματικότητος τῆς ὕλης, τῆς πραγματικότητος τῆς ἁμαρτίας, τῆς πραγματικότητος τῆς θλίψεως, τοῦ θανάτου, τῆς ἀσθενείας, καὶ τοῦ ἐν γένει κακοῦ.

Ἡ ἐν λόγῳ ἀπόρριψις τῶν ἀνωτέρω εἶναι ὡς φυσικόν, ἀρνησις, ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ ἀρνούμεθα τὴν ὕλην, τὸ κακόν γενικῶς, ἢ τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ, ὡς εἶναι φερ' εἰπεῖν, ἡ ἁμαρτία ἢ ἡ ἀσθένεια, δὲν ἐπιλύομεν τὸ περὶ κακοῦ πρόβλημα, οὔτε δυνάμεθα νὰ ἀντιμετω-

πίσωμεν τὴν ἁμαρτίαν ἢ τὴν ἀσθένειαν, πολλῶ δὲ μᾶλλον, δὲν δυνάμεθα ἀμφοτέρως νὰ τὰς θεραπεύσωμεν καὶ περισσοτέρως δὲν δυνάμεθα νὰ κατανικήσωμεν τὴν ἁμαρτίαν διὰ τὴν κατανίκησιν τῆς ὁποίας, ὡς καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς θεραπείας, κατῆλθεν ἐξ οὐρανοῦ αὐτὸς οὗτος ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἐσαρκώθη καὶ «ἔπαθε ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ» καὶ ἀνέστη καὶ ἀνελήφθη κ.λ.π.

Ἡ θεωρία τῆς Μαίρης Μπαϊήκερ ἔντυ περὶ καταργήσεως τοῦ κακοῦ καὶ τῆς θλίψεως γενικῶς, καθὼς ἐπίσης καὶ τῆς ὕλης, τῆς ἁμαρτίας ἢ τῆς ἀσθενείας κ.λ.π. ὡς κακῶν, καθιστᾷ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς οὐχὶ ἀπλῶς «δόκησιν» ἦτοι, φαινομενικόν, φανταστικόν, εἰκονικόν, ἀλλ' ἐπὶ πλέον καὶ οὐτοπίαν, καθ' ὅτι, μὴ ὑπάρχοντος τοῦ κακοῦ, καὶ δὴ τοῦ κακοῦ ὡς ἁμαρτίας ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ποῖος ὁ λόγος τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ «ἵνα κατακρίνη τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ»; Ποῖος ὁ λόγος τῆς ἐπιτελέσεως τοῦ σωτηριώδους αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἔργου; Ποῖος ὁ λόγος τῆς λυτρώσεως; Ποῖος ὁ λόγος τῆς παλιγγενεσίας; κ.λ.π.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πάντα τὰ ἐπιτελεσθέντα ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ἦτοι τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Πατρὸς καὶ Θεοῦ, πάντα τὰ ἐπιτελούμενα ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἦτοι τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶναι ματαιότης, εἶναι ἀνοησία εἶναι οὐτοπία.

Ἡ ὕλη, τῆς ὁποίας ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξίν οἱ λεγόμενοι Χριστιανοὶ Ἐπιστήμονες, κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφήν δὲν εἶναι «μὴ ὄν», ἦτοι μὴ ὑπαρκτὸν καὶ ἀπάτη, ἀλλ' ὑπαρκτὸν, πλὴν ἀπατηλόν, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστεύεται ὁ ἀνθρώπος καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου δέον ὅπως ὑπερισχύη τὸ πνεῦμα. Ἐν αὐτῇ τῇ ἐννοίᾳ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὁμιλεῖ περὶ δοξολογίας τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἐν τε τῷ πνεύματι καὶ τῷ σώματι αὐτοῦ, ἅτινα εἶναι τοῦ Θεοῦ (Α' Κορ. 6,20).

Ἰδοὺ διατὶ λέγομεν, ὅτι ἡ καλουμένη «Ἐκκλησία Χριστιανικῆς Ἐπιστήμης» ἀποτελεῖ τὴν πλέον ὀξύμωρον ὀνομασίαν, διότι ἐνῶ αὐτοκαλεῖται Ἐκκλησία, οὐδεμίαν σχέσιν δύναται νὰ ἔχη μὲ τὴν Ἐκκλησίαν, ἐνῶ αὐτοκαλεῖται Χριστιανικὴ, οὐδεμίαν σχέσιν δύναται νὰ ἔχη μὲ τὸν Χριστόν, καὶ τὸν Χριστιανισμὸν, ἐνῶ αὐτοκαλεῖται Ἐπιστήμη, οὐδεμίαν σχέσιν δύναται νὰ ἔχη μὲ τὴν Ἐπιστήμην.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο θὰ καταστῇ περισσότερον καὶ αὐτομάτως κατανοητὸν ἐκ τῆς, ἐν τοῖς κατωτέρω, διαπραγματεύσεως τοῦ κεφαλαίου περὶ τῶν θεραπειῶν ἐν τῇ ἄκρως αἰρετικῇ ἐν λόγῳ ὁμάδῃ τῶν «Θεραπευτῶν τῆς καλουμένης Χριστιανικῆς Ἐπιστήμης».

Τέλος, διὰ νὰ μὴ ἀναφέρωμεν τὰς ἀναφερθείσας ἐν τοῖς πρόσθεν μεταπτώσεις καὶ ἀνακολουθίας τῆς Κυρίας ἔντυ, τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν προσωπικὴν ὑπ' αὐτῆς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀσθενειῶν τῆς, καθ' ὅς ἐλάμβανε φάρμακα κ.λ.π., ἐνῶ ἐδίδασκε τοὺς ἄλλους ὅπως μὴ λαμβάνουν τοιαῦτα καὶ μὴ καταφεύγουν εἰς τοὺς ἰατροὺς, θὰ παραθέσωμεν ἐνδεικτικῶς ἐνταῦθα τὴν ἔρμηνειάν τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς, τὴν ὁποῖαν χρησιμοποιοῦν οἱ αὐτοκαλούμενοι Χριστιανοὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἐπιστήμης, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως λάβη

Η ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ

Ἡ εἰς Ἀγίους Τόπους ἀπὸ 25ης Μαΐου μέχρι 4ης Ἰουνίου ἐπιχειρηθεῖσα ἐκδρομὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου εἶναι ἡ πρώτη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ἐν ἔτει 1837. Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἀπ' ἀρχῆς δὲν ἦτο ἡ προσοχὴ αὐτῆς διαρκῶς ἐστραμμένη πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ, οὔτε ὅτι δὲν εἶχεν ἡ Σχολὴ αὕτη σχέσιν πρὸς τὴν Ἀγιοταφικὴν ἀδελφότητα. Ἀρκεῖ νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὅτι δύο διαπρεπεῖς αὐτῆς Καθηγηταί, ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιμανδρίτης Διονύσιος Κλεώπας (1856-7) καὶ ὁ ἀλθσιμόνητος Ἀρχιμανδρίτης καὶ εἶτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ἐκέιθεν ὠρμήθησαν.

Τῆς ἐκδρομῆς ταύτης, ἣτις διήρκεσεν ἐπὶ 11 ἡμέρας, μετέσχον ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Κοσμήτορος κ. Π. Μπρατσιώτου, οἱ Καθηγηταὶ κ.κ. Γεράσιμος Κονιδάρης καὶ Ἀνδρέας Φυτράκης, ὁ κ. Π. Μερτικόπουλος, Ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ὁ Βοηθὸς τοῦ Θεολογικοῦ Σπουδαστηρίου κ. Σ. Σάββας, 37 φοιτηταὶ καὶ 5 φοιτήτριαι. Τὴν δὲ ἐκτέλεσιν τῆς ἐκδρομῆς

καθεὶς προσωπικῶς γινώσιν τῆς διαστροφῆς, τὴν ὁποίαν ὑφίστανται τὰ κείμενα τῶν Ἀγίων Γραφῶν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐν λόγῳ αἰρετικῶν. Ἡ παρατιθεμένη ἐρμηνεία ἢ μᾶλλον διαστροφή τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς ἐγένετο ὑπὸ τῆς ἰδρυτρίας τῆς αἰρέσεως, Μπαίηκερ Ἐντυ:

«Πάτερ—Μήτηρ ἡμῶν, Θεὲ πλήρης ἁρμονίας
Προσκυνητέ,
Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου ἐντὸς ἡμῶν, ὅτι
εἶσαι πάντοτε παρῶν.
Ἰκάνωσον ἡμᾶς ὅπως γνωρίζωμεν
—ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς—
ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι παντοδύναμος
καὶ Ὑψιστος.
Δὸς ἡμῖν χάριν διὰ σήμερον.
Θρέψον τὰς λιμοκτονούσας συμπαθείας μας.
Καὶ ἡ ἀγάπη ἀντανακλάται δι' ἀγάπης.
Καὶ ὁ Θεὸς ὀδηγεῖ ἡμᾶς οὐχὶ εἰς πειρασμὸν,
ἀλλὰ λυτρώνει ἡμᾶς ἐκ τῆς ἁμαρτίας,
τῆς ἀσθενείας, καὶ τοῦ θανάτου.
Ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἄπειρος, ὅλος δύναμις,
ὅλος Ζωή, Ἀλήθεια, Ἀγάπη,
ἐπὶ πάντων καὶ πάντα.»

Ἐκ τῆς παραθέσεως τῆς ἐν λόγῳ «Χριστιανικοεπισημονικῆς» «Κυριακῆς Προσευχῆς» διερωτᾶται τις πῶς ἐτόλμησαν καὶ τολμοῦν οἱ ἐν λόγῳ Πανθεῖστοί, φυσιοθεραπευταὶ νὰ χρησιμοποιοῦν διὰ τοὺς πιστοὺς των καὶ τὰς ομάδας των τὰς λέξεις Χριστιανὸς καὶ Ἐκκλησία.

Ἀλλὰ τὰ τελευταῖα ἑκατὸν ἔτη, ἔχουν συνηθίσει τοὺς ἀνθρώπους εἰς πλείστα ὅσα παράδοξα, ὥστε νὰ μὴν ἐκπληττώμεθα ὡς θὰ ἐξεπλήττοντο ἀνθρώποι προηγούμενων ἐποχῶν.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Ἀχαῖας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ἀνέλαβεν αὐτοπροσώπως ὁ Διευθυντὴς τοῦ Πρακτορείου «Παγκόσμιον» κ. Γ. Βαρβαρέσος, ὅστις καὶ παρεκολούθησε αὐτὴν μέχρι τέλους.

Τὴν 25 Μαΐου ἀνεχωρήσαμεν ἐξ Ἀθηνῶν ἀεροπορικῶς, ὥραν 7.40 μ.μ. Τὴν 9.10 ὑπεριπτάμεθα τῆς ὠραίας καὶ θρυλικῆς Κύπρου, ὅτε ὁ κ. Κοσμήτωρ, ἐξ ὀνόματος τῶν ἐκδρομῶν, ἠτοίμασε θερμὸν χαιρετιστήριον μῆνυμα πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Μακάριον, τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ διὰ τοῦ ἀσυρμάτου μετάδοσις δὲν κατέστη δυνατή. Τὴν δὲ 10.40', μετὰ λαμπρὸν ταξίδιον 3 ὥρῶν, προσεγειώθημεν εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τῆς ὠραίας καὶ ἀρχαίας πόλεως Βηρυττοῦ, ἔνθα μᾶς ὑπεδέχθησαν ὁ Γραμματεὺς τῆς ἐκεῖ Ἑλληνικῆς Πρεσβείας καὶ ὁ ἐκεῖ ἐγκατεστημένος ἔγκριτος καὶ ζηλωτὴς ὀρθόδοξος κ. Λεωνίδας Φαρκούχ.

Τὴν πρωΐαν τῆς 26ης Μαΐου περιήλθομεν τὰ ἀξιόθεατα τῆς Βηρυττοῦ, ἣτις με τοὺς πολυαριθμοὺς γαλλομαθεῖς κατοίκους, καὶ τὰς, λαμπρὰς οἰκοδομὰς τῆς, δίδει τὴν ἐντύπωσιν εὐρωπαϊκῆς πόλεως με ἀνατολικὸν χρῶμα. Ἡ Βηρυττός, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἔχει 3 Πανεπιστήμια (ἓν Γαλλικόν, ἓν Ἀμερικανικόν καὶ ἓν Λιβάνιον), μεγάλα καὶ ὠραῖα κέντρα, ὁδοὺς καὶ πλατεῖας ὠραίας κ.λ.π... Ὡσαύτως ἐπισκέφθημεν Ἐκκλησίας, Τζαμιά καὶ τὴν Ἑλλην. Πρεσβείαν. Ἐκέιθεν τὴν 11. π.μ. μετέβημεν εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἀρχιεπισκοπὴν (ἔναντι τοῦ προεδρ. Μεγάρου), ὅπου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Ἡλίας ἠύλόγησε τοὺς ἐκδρομῆς, ἐκφράσας τὴν ἰδιαιτέραν του χαρὰν διὰ τὴν τιμητικὴν ταύτην ἐπίσκεψιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, ὡς τὴν ἐχαρακτήρισε. Μετὰ τὴν ἀντιφώνησιν τοῦ κ. Κοσμήτορος προσεφέρθησαν ἀναφυκτικὰ εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ἐν Βηρυττῷ ὑπάρχει καὶ Ἑλληνικὴ Σχολή, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχομεν τὸν καιρὸν νὰ ἐπισκεφθῶμεν, ἐπισκέφη ὅμως κατὰ τὴν ἐπιστροφήν ὁ κ. Κοσμήτωρ.

Τὴν 1.30' μ.μ. ἐπιβάντες 2 ἀεροσκαφῶν ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὴν Ἁγίαν Πόλιν. Περιίπτάμεθα πλέον ἀνωθεν τῆς Δαμασκοῦ, τῆς Κοίλης Συρίας καὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς Ἰορδάνου, ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ὁποίου οἱ φοιτηταὶ ἔψαλλον τὸ «Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα...!» καὶ ἄλλα σχετικὰ τροπάρια. Τὴν δὲ 3.10 προσεγειώθημεν εἰς τὸν ἀερολιμένα τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅπου ὑπεδέχθησαν ἡμᾶς, ἐκ μέρους τοῦ Μ. Πατριάρχου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυριακουπόλεως κ. Ἀριστόβουλος, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῶν Πατριαρχείων Ἀρχιμανδρίτης π. Βασίλειος Μπλάτσος καὶ ὁ Διευθυντὴς τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν Ἀρχιμανδρίτης π. Γερμανὸς Μωσαλάδης, ἅπαντες τρόφιμοι τῆς ἡμετέρας Σχολῆς.

Ἐπιβάντες αὐτοκινήτων ἐφθάσαμεν, κατόπιν ἑλκυστικῆς διαδρομῆς, εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν, ὅπου ἐγκατεστάθημεν ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ Imperial, ὅπερ εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ Πατριαρχείου. Τὴν 6.30' ἐδεξιόθη ἡμᾶς ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης κ. Βενέδικτος ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Μεγάρῳ, περιστοιχούμενος ὑπὸ μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου. Ἡ ἐνθουσιώδης προσφώνησις τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ἡ ἀντιφώνησις τοῦ κ. Κοσμήτορος

ἐγένοντο ἐν ἀτμοσφαιρᾷ θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς ἐξάρσεως. Ὡς ξεναγὸς ἡμῶν ὠρίσθη ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Κυριακουπόλεως κ. Ἀριστόβουλος, ὅστις μετὰ πολλῆς καὶ ἀδιαπτώτου προθυμίας ὠδήγει ἡμᾶς καὶ ἐξήγει τὰ τῶν ἱερῶν προσκνημάτων, προίστατο δὲ πάντοτε τῆς Τραπεζῆς καὶ ἠύλογει αὐτήν. Τὴν ἐπαύριον 27 Μαΐου ἀφυπνίσθημεν ὑπὸ τοῦς ἤχους τῶν κωδῶνων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ξενοτρόπου ψαλμωδίας τοῦ Μουζζίνη.

Ἀκολούθως ἤρχισαμεν τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἱερῶν προσκνημάτων τῆς Ἁγ. Πόλεως, ὁδεύοντες διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ Μαρτυρίου, ἦν, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἠκολούθησεν ὁ Κύριος βαδίζων πρὸς τὸ Μαρτύριον. Ἐν πρώτοις ἐπεσκέφθημεν τὸν Πανάγιον Τάφον καὶ τὰ περὶ αὐτὸν ἱερώτατα προσκνημάτα.

Πρῶτον προσκύνημα, δεξιᾷ τῶ εἰσερχομένῳ, εἶναι ἡ Ἀποκαθλήωσις. Ἐκεῖθεν εἰσερχόμεθα μετὰ δέους καὶ βαθυτάτης συγκινήσεως εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον, ὅστις εἶναι κυκλοτερῆς χώρος (Ροτόντα), ἐφ' οὗ ὑψοῦται τὸ ἱερὸν Κουβούκλιον.

Εἰς τὴν εἴσοδον ὑψοῦται μικρὸν ὀρθογώνιον προσκύνημα, ἐν ᾧ φυλάσσεται τεμάχιον τοῦ ἀποκυλισθέντος ἐκ τοῦ μνημείου Λίθου, χρησιμεῖον ὡς Ἁγία Τράπεζα.

Ἀκολούθως ἐπεσκέφθημεν τὰ παρεκκλήσια Ἁγ. Λογγίνου, Διμερίσαντο . . . τὸ Σπήλαιον εὐρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, Ἀκανθ. Στεφάνου, Ἀδὰμ (κάτωθι τοῦ Γολγοθᾶ) καὶ Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.

Εἰς τὸν φρικτὸν Γολγοθᾶν ἀνερχόμεθα διὰ 2 κλιμάκων. Ὑπάρχουν ἐκεῖ 2 παρεκκλήσια, ἀνήκοντα ἀνὰ ἓν εἰς τοὺς ἡμετέρους καὶ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς. Εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῶν Ὀρθοδόξων ὑπάρχει Ἁγ. Τράπεζα, ἀνωθεν τῆς ὀπῆς, ὅπου ἐστῆθη ὁ Τίμιος Σταυρός. Ἰδιαίτερος μνημονεύομεν τὴν ἀφοσίωσιν, μεθ' ἧς γέροντες Ἀγιοταφῖται κατεσκληκότες, κύπτοντες ὑπὸ τὸ βᾶρος τοῦ ἀδυσωπήτου χρόνου, παραμένουν, νυχθημερὸν ἀκοίμητοι φρουροὶ τῶν ἱερῶν Προσκνημάτων.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας, ἀκολουθοῦντες πάντοτε τὴν ὁδὸν τοῦ Μαρτυρίου, ἐπεσκέφθημεν τὴν Πύλιν τῆς Καταδίκης, πρὸς ἀνατολὰς δὲ αὐτῆς τὴν οἰκίαν τῆς Βερονίκης, ἣτις ἀνεκούφισε τὸν Κύριον, ἐκμάσασα τὸν ἰδρώτα του μετὰ τὸ «Ἁγιον Μανδῆλιον». Ὀλίγον περαιτέρω δείκνυται τὸ σημεῖον, ὅπου Σίμων ὁ Κυρηναῖος ἤρε τὸν Σταυρὸν τοῦ Κυρίου. Ἀκολούθως ὑπάρχει τὸ Πραιτώριον καὶ ἡ ἀψὶς ὅπουθεν ὁ Πιλάτος ἐπέδειξε τὸν Ἰησοῦν λέγων «Ἴδε ὁ ἄνθρωπος».

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Μαρτυρίου δείκνυται καὶ ἡ οἰκία Ἰωακείμ καὶ Ἄννης, ἔνθα ἐγεννήθη ἡ Θεοτόκος. Ἡ οἰκία ἀνήκει εἰς τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς, οἵτινες ἔχουν ἀνεγείρει ἐκεῖ μεγαλοπρεπῆ Ναόν. Ἐν αὐτῷ καὶ εἰς λαβυρινθώδεις διαδρόμους δεικνύεται τὸ Λιθόστρωτον. Ρωμαιοκαθολικὴ Μοναχὴ μᾶς ἐξήγησε τὰ τῆς τοποθεσίας ἐκείνης.

Ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, ἀνατολικώτερον, εὐρίσκεται ἡ Γαλλικὴ Ἱερατικὴ Σχολὴ τῆς Ἁγίας Ἄννης, ἡ λεγομένη «τῶν λευκῶν Πατέρων», ἣν διευθύνει ὁ αἰδεσ.

Πέτρος Duprey, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἶχε παρακολουθήσει μαθήματα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Θεολογικῇ Σχολῇ τῶν Ἀθηνῶν. Μετὰ τὴν θερμὴν ὑποδοχὴν, ἦν μᾶς ἐπεφύλαξεν ὁ π. Duprey, ἐπεσκέφθημεν τὰς Φυλακὰς τοῦ Κυρίου, αἵτινες εἶναι ὑπόγειοι στοαί, δίκην κατακομβῶν, ὑγραὶ καὶ σκοτειναί.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω Σχολῇ τοῦ πατρὸς Duprey διενεργοῦνται ἤδη ἀνασκαφαί, αἵτινες ἀπεκάλυψαν, μέχρι τοῦδε, τὴν Προβατικὴν Κολυμβήθραν, 200 μέτρα ὑπὸ τὸ ἔδαφος τῆς σήμερον, ἔνθα κατήλθομεν διὰ βαθμίδων.

Μετὰ τὰ Προσκνημάτα ἐντὸς τῆς πόλεως κατηθύνθημεν πρὸς τὸν χεῖμαρρον τῶν Κέδρων, διὰ τῆς Πύλης τοῦ Ἁγ. Στεφάνου, πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γεθσημανῆ, τόπον ὅστις συγκινεῖ κάθε χριστιανικὴν καρδίαν, διότι εἶναι τὸ προσφιλὲς μέρος προσευχῆς τοῦ Κυρίου καὶ διότι ἐκεῖ εὐρίσκεται ὁ τάφος τῆς Παναγίας. Ἀρχικῶς ἐκτίσθη ἐκεῖ Ναὸς ὑπὸ τῆς Βασιλίσσης Πουλχερίας· μετὰ δὲ τὸ 1453 ἤλαξε κατόχους πολλάκις, παραμείνας τελικῶς εἰς χεῖρας τῶν ἡμετέρων, δοθείσης ἀδείας εἰς τοὺς Ἀρμενίους νὰ ἐκκλησιαζῶνται ἐκεῖ ὠρισμένης ἡμέρας. Ὁ Ναὸς ἀνεκαινίσθη ἐπ' ἐσχάτων.

Ἐκεῖ πλησίον εἶναι καὶ Ναὸς Ρωμαιοκαθολικῶν μεγαλοπρεπῆς, μετὰ τὸν βράχον τῆς ἀγωνίας καὶ ὠραία μωσαϊκά. Ἀνατολικῶς δ' εὐρίσκεται Ναὸς Ρωσικὸς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς Βηθφαγῆ, ὅπουθεν εἰσήλθεν ὁ Κύριος θριαμβευτικῶς εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸ τοῦ πάθους.

Ἐπὶ τῶν ἔναντι τῆς Ἱερουσαλὴμ πρᾶνῶν διεκρίναμεν πλῆθος σπηλαίων — ἐβραϊκῶν τάφων — τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ. Τὸ ἀπὸ τοῦ Ναοῦ τῆς Παναγίας καὶ ἐκεῖθεν πρᾶνές, κατοικούμενον ἤδη, καλεῖται συνοικισμὸς Σιλωάμ, ἔναντι δὲ αὐτοῦ ὑπάρχει ὁ ἀγρὸς τοῦ Κεραμέως, γνωστὸς ἐκ τῆς Κ. Δ. (Ματθ. ΚΖ', 10). Εἰς τὸ Σιλωάμ, ἐντὸς χαράδρας, ὑπάρχει πηγὴ, ἔνθα ἐκ τῶν εὐρεθέντων μωσαϊκῶν προδίδεται ἡ ἄλλοτε ὑπαρξίς Ναοῦ.

Εἰς τὴν αὐτὴν δὲ τοποθεσίαν δυτικῶς τῶν Ἱεροσολύμων εὐρίσκεται ἡ φάραγξ Ἐνώμ, ὅπου οἱ ἀποστάται Ἰουδαῖοι ἐθυσίαζον τὰ τέκνα των εἰς τὸν Μολλῶχ, ὅθεν καὶ ἡ ὄνομασία Γε-Ενών (Γέ-εννα, Κ.Δ), ἀπὸ τοῦ ἀνοσίου πυρὸς τῶν ἀνθρωποθυσιῶν.

Εἰς τοὺς ἱεροὺς χώρους ὅπου προσερχόμεθα, εἰδικοὶ καλλιφωνοὶ ἱεροψάλται τοῦ Πατριαρχείου ἔψαλλον, οἶονεὶ ὡς μουσικὴν ὑπόκρουσιν, τὰ τροπάρια ἢ ἀπολυτικά τῶν διαφόρων προσκνημάτων, Ναῶν, κ.λ.π. Ἐνίοτε δὲ ἔψαλλε καὶ ἡ φοιτητικὴ ἡμῶν χορωδία ὑπὸ τὴν διευθύνσιν τοῦ βοηθοῦ τοῦ Θεολογικοῦ Σπουδαστηρίου καὶ Καθηγητοῦ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς κ. Σ. Σάββα.

Τὴν ἐπομένην, 28 Μαΐου, μετέβημεν εἰς Βηθλεὲμ καὶ Χεβρών. Ἀναχωρήσαντες τὴν 7. 30' μ.μ. ἐξ Ἱεροσολύμων, ἐφθάσαμεν, μετὰ ἡμίσειαν ὥραν εἰς τὴν γραφικὴν Μοῆν τοῦ Προφήτου Ἡλίου τοῦ Θεσβίτου ὅπου κατὰ τὴν παράδοσιν, ἐτρέφετο ὑπὸ κόρακος δι' ἄρτου· ἐκεῖθεν δὲ διετάχθη ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ Σαρεπτά. Ὁ Ναὸς εἶναι μεγαλοπρε-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ πικρία μας.

Κατὰ τὸ δευτέρου δεκαπενθήμερον τοῦ Αὐγούστου διαπρεπεῖς ἐκπρόσωποι τῆς Χριστιανικῆς «Οἰκουμένης», οἵτινες κατέχουν τὰ σκήπτρα ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ καὶ θεολογικῇ ζωῇ τοῦ τόπου των, θὰ συγκεντρωθοῦν ἐν Ρόδῳ καὶ ἐν Ἀθήναις, διὰ νὰ συζητήσουν, πρὸς τοὺς ἄλλοις, καὶ ἐπὶ τῶν ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας προσέφεραν εἰς τὸν Χριστιανισμὸν τόσον ἡ Ἀνατολική, ὅσον καὶ ἡ Δυτικὴ Παράδοσις.

Ἐλπίζομεν, ὅτι αἱ προσωπικότητες αὗται διὰ τῆς ἐκ τοῦ σύνεγγυς γνωριμίας θὰ διαπιστώσουν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία οὐδόλως παρουσιάζει ἀπονεύρωσιν ἢ ἀπολίθωσιν καὶ ἐπομένως, ὡς διεκήρυξε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ὁ διαπρεπὴς Καθηγητὴς κ. Ἀλιβιζᾶτος, οὐδόλως εἶναι ἀδικαιολόγητος ἡ πικρία μας «ἂφ' ἐνὸς μὲν διὰ πᾶσαν ἀδικον καὶ ἐπιπολαίαν ἔξωθεν περὶ αὐτῆς κρίσιν διὰ τὰς δῆθεν ἐλλείψεις τῆς, ἂφ' ἑτέρου δὲ διὰ πᾶσαν ἐνσυνείδητον καὶ ἀσυνείδητον ἐνθάρρυνσιν λιποταξίας τῶν τέκνων τῆς πρὸς ἄλλα χριστιανικὰ στρατόπεδα» διὰ τῶν ἀπαρადέκτων προσηλυτιστικῶν τάσεων τῶν ἐν Ἑλλάδι ἑτεροδόξων, οἵτινες οὕτω θέτουν δυναμίτιδα εἰς τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως.

Σπουδαιότατον βιβλίον.

Ὁ γνωστὸς διὰ τὰς λαμπρὰς καὶ ἐξαιρούσας τὸ ὀρθόδοξον πνεῦμα ἐκδόσεις τοῦ ἐκδοτικῆς οἴκου «Ἀστὴρ» (Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου) εἶναι ἄξιος θερμῶν συγχαρητηρίων, διότι, διὰ τῆς εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν δημοσιεύσεως τοῦ τελευταίου βιβλίου τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου τῆς «Ἐκκλησίας» Καθηγητοῦ Κωνσταντίνου Καβαροῦ, παρέχει εἰς τοὺς ἑτερο-

δόξους ἐν σπουδαιότατον μέσον, ἵνα οὗτοι γνωρίσουν τοὺς θησαυροὺς τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, ὅπερ φέρει τὸν τίτλον «Anchored in God» καὶ ἀναφέρεται εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς ζωῆς, τῆς τέχνης καὶ τῆς ἰδεολογίας τοῦ Ἁγίου Ὁρους, εἶναι ἀρίστη συμβολὴ εἰς τὴν γνωστοποίησιν τῶν ἰδεωδῶν τοῦ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μοναχισμοῦ καὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Παύλου καὶ τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τῷ βιβλίῳ ταύτῳ ὡσαύτως ὑπάρχουν καὶ ἀξιολογώτατα αἰσθητικὰ παρατηρήσεις, ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει χρησιμοποιουμένην ζωγραφικὴν, ἀρχιτεκτονικὴν καὶ μουσικὴν.

Ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ ἀνάγνωσις τοῦ βιβλίου ἐπὶ τῶν γνωσκόντων τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν θὰ διαλύσῃ πλείστας προκαταλήψεις εἰς βάρος τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ καὶ τῆς καθ' ὄλον ὀρθοδόξου πνευματικότητος καὶ θὰ γίνῃ προσφιλεὲς ἀνάγνωσμα ἐκείνων, οἵτινες ποθοῦν νὰ γνωρίσουν τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολήν.

Δημήτριος Μπαλάνος (†).

Ὁ θάνατος τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Δημητρίου Μπαλάνου ἐλόπησεν οὐ μόνον τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς καὶ θεολογικοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς καθ' ὄλον πνευματικοὺς κύκλους τῆς πατρίδος μας, εἰς τοὺς ὁποίους οὗτος ἦτο λίαν γνωστὸς.

Ὅσοι ἐγνώρισαν αὐτὸν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς πνευματικῆς ἀκμῆς καὶ θαλερότητος αὐτοῦ, ἐνθυμούνται, ὅτι οὗτος δὲν ὑπῆρξε μόνον ὁ ἀκαδημαϊκὸς δι-

πῆς, τρίκλιτος Βασιλική, πλησίον τῶν Ἰσραηλιτικῶν συνόρων κειμένη.

Τὴν 8. 35' ἐφθάσαμεν εἰς Βηθλεέμ, ἔνθα μεγαλοπρεπὴς Ναὸς δεσπόζει τῆς πόλεως. Ἀρχικῶς ἐκτίσθη ὑπὸ τῆς Ἀγ. Ἐλένης, ἀλλ' ὁ Ἰουστινιανὸς ἀνήγειρε νέον ἀντάξιον τοῦ πανσέπτου τόπου τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου, κατεχόμενον δὲ ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων. Ὁ Ναὸς εἶναι πεντάκλιτος Βασιλική, ξυλόστεγος μετὰ τρούλλου. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ στενὴ θύρα, δι' ἧς εἰσερχόμεθα εἰς τὸν μεγαλοπρεπῆ Ναόν. Ἡ ἔμπνευσις αὕτη ἦτο τοῦ ἰδίου τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ ἀσκήσῃ ψυχολογικὴν, τρόπον τινά, ἐπίδρασιν εἰς τὸν ἐπισκέπτην, ὅστις διὰ τῆς στενῆς θύρας εἰσερχόμενος, εὐρίσκειται αἴφνης πρὸ μεγαλοπρεποῦς καὶ ἐπιβλητικοῦ Ναοῦ. Ἐτερος λόγος ἦτο ὁ φόβος τῶν ἐπίδρομῶν.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Νεαπόλεως καὶ πατριάρχ. Ἐπίτροπος Βηθλεέμ κ. Ἀρτέμιος μᾶς ἐδεξιώθη διὰ συγκινητικῆς προσλαλιάς, εἰς ἣν ἀπήντησεν ὁ κ. Κοσμήτωρ. Περὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ ὠμίλησεν

εἰς ἡμᾶς τόσον ὁ σεβασμ. Κυριακουπόλεως ὅσον καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Φυτράκης.

Τὴν 11.10' ἐφθάσαμεν εἰς τὸν λεγόμενον Κῆπον τοῦ Σολομῶντος. Τὴν δὲ 11.30' ἀφίχθημεν εἰς Χεβρών, μεγάλην καὶ ἐκτεταμένην πόλιν (ὡς καὶ ἡ Βηθλεέμ), μὲ μεγάλην ἀγοράν, κτίσματα κλπ. Δείκνυνται ἐκεῖ οἱ τάφοι τῶν Πατριαρχῶν Ἀβραάμ — Ἰσαάκ — Ἰακώβ, Σάρρας κλπ., τοὺς ὁποίους καὶ ἐπεσκέψθημεν κατόπιν ἐιδικῆς ἀδείας τῆς τοπικῆς ἀρχῆς. Τὴν 12ην μεσημβρινὴν ἐπεσκέψθημεν τὴν «Δρυὴν Μαμβροῦ» καὶ εἶτα τὴν παρακειμένην Ρωσικὴν Μονήν, παρὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἐγευματίσαμεν ἐν ὑπαίθρῳ.

Τὸ ἀπόγευμα ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Μονήν τοῦ Ἁγίου Θεοδοσίου, ἔχουσαν ὠραῖον Ναόν. Τὴν 4.45' ἀφίχθημεν εἰς τὴν γεραιρὰν Ἱ. Μονήν τοῦ ὁσίου Σάββα, αὐστηρῶς ἀσκητικὴν, εἰς ἣν ἀπαγορεύεται ἡ εἴσοδος γυναικῶν. Σῶζονται τοιχογραφίαι, δι' ὧν ἐρμηνεύονται ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος, τὸ Πιστεῖον κλπ.

(Συνεχίζεται)

Π. ΠΑΒΕΛΛΑΣ

δάσκαλος, ὅστις διεκρίνετο διὰ τὴν εὐγένειαν καὶ τὸ ἀκαδημαϊκὸν που ἦθος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀντικειμενικὸς καὶ ὑγιᾶς φιλελεύθερος ἐρευνητής, ὅστις κατέλειπεν ἐξαιρέτων εἰς ποσὸν καὶ ποιὸν συγγραφικὸν ἔργον. Τὰ δημοσιεύματα αὐτοῦ δὲν ἐπλούτισαν μόνον τὴν θεολογικὴν γραμματεῖαν, ἀλλὰ καὶ ἀνεφέροντο συγνάκις εἰς γενικώτερα πνευματικὰ ζητήματα, ἐναντι τῶν ὁποίων οὗτος ἐλάμβανε θέσιν, διακηρύττων εὐθαρσῶς τὰς ἀπόψεις του.

Ἡ «Ἐκκλησία», συνοδοῦσα τὰς εὐχὰς αὐτῆς μετὰ τῶν συγγενῶν, συναδέλφων, φίλων, γνωστῶν καὶ μαθητῶν αὐτοῦ, εὐχεται, ὅπως ὁ Κύριος ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν σκηναῖς δικαίων καὶ ἀναδείξῃ νέους ἐργάτας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογικῆς Ἐπιστήμης, ἔχοντας ὀρθόδοξον πνευματικότητα καὶ ἀκολουθοῦντας τὸ φωτεινὸν παράδειγμα τῶν διδασκάλων των, εἰς τῶν ὁποίων ὑπῆρξε καὶ ὁ Δημήτριος Μπαλαῆος.

Αἱ δανειστικαὶ βιβλιοθήκαι.

Ἡ λειτουργία πολλῶν δεκάδων δανειστικῶν βιβλιοθηκῶν εἰς τοὺς νομοὺς τῆς χώρας, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς ἐπισκέψεις τῆς κινήτης βιβλιοθήκης τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, διὰ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ ἀνανέωσις τῶν συλλογῶν, ἀποτελεῖ, ὡς ὀρθῶς ἐλέχθη, ἕνα νεωτερισμὸν, ὅστις σὺν τῷ χρόνῳ δεόν νὰ ἀξιοποιηθῇ ὅσον τὸ δυνατόν συστηματικώτερον καὶ εὐρύτερον. Ἡ λειτουργία δανειστικῶν βιβλιοθηκῶν παρέχει εἰς τοὺς νέους τὴν δυνατότητα νὰ παρακολουθοῦν τὴν πνευματικὴν κίνησιν ἀντὶ νὰ διέρχωνται τὰς ὥρας των εἰς τὰ καρφενεῖα.

Εἶναι περιττὸν νὰ τονίσωμεν, ὅτι πρέπει νὰ καταβάλληται ἰδιαίτερα φροντίς εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν βιβλίων, δι' ὧν ἐμπλουτίζονται αἱ βιβλιοθήκαι αὗται. Τὰ βιβλία ταῦτα δὲν πρέπει νὰ εἶναι μόνον λογοτεχνικά, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀποβλέπουν εἰς τὴν παμμερῆ μόρφωσιν τῶν νέων. Πρὸ πάντων δὲ πρέπει ἐπιμελῶς νὰ ἐξοβελίζηται ἐκ τῶν βιβλιοθηκῶν τούτων πᾶν ὅ,τι ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἶναι ἀντίθετον πρὸς τὰς ἑλληνορθόδοξους παραδόσεις μας. Τὸ διὰ τὰς βιβλιοθήκας ταύτας ἐνδιαφέρον πρέπει νὰ ἀποβλέπη οὐ μόνον εἰς τὸ ποσὸν τῶν ἐν αὐταῖς βιβλίων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ποιὸν αὐτῶν.

Πολὺ περισσώτερον.

Ἐν συνεχείᾳ δεόν νὰ τονισθῇ, ὅτι ὁ κρατικὸς ἔλεγχος πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὴν καθαρότητα τῆς πνευματικῆς τροφῆς, τὴν ὁποίαν λαμβάνει ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Τί νὰ εἴπη κανεὶς λ. χ. διὰ πολλὰς κινηματογραφικὰς ταινίας, διὰ τῶν ὁποίων ψυχαγωγεῖται ὁστος; Ὡς γράφει εὐστοχῶτατα ἡ στήλη τῶν «Ἐπικαιρῶν» τῆς «Καθημερινῆς», «εἶναι καμμιὰ φορὰ αὐτὴ ἡ ἑλληνικὴ ταινία πῶς πνευματικῶς ἀλλοιωμένη, δηλητηριώδης καὶ σκολημβώδης ἀπὸ τὸ πλεόν ἀμαρτωλὸ ἀθηναϊκὸ φαγώσιμον. Καὶ δὲν φθάνει, ὅτι κυκλοφορεῖ στὸν τόπον τῆς, ἀλλὰ παίρνει καὶ διαβατήριον, παίρνει ὑπουργικὴ ἐδλογία καὶ ταξιδεύει εἰς τὸ ἐξωτερικόν, διὰ νὰ ὀλοκληρώσῃ τὴν καριέρα τῆς μὲ μιὰ γελοιοποίηση, πὺν δὲν περιορί-

ζεται εἰς τὸν συνήθως ἄγνωστο παραγωγὸν ἢ σκηνοθέτην, ἀλλὰ ἐπεκτείνεται εἰς ὅλην τὴν σύγχρονον ἑλληνικὴν κινηματογραφικὴν προσπάθειαν. Ἐκεῖ, λοιπὸν, ἀναρχία, ἐλευθερία ἀνεξέλεγκτος, ἀσυνδοσία πλήρης».

Ἐὰν λοιπὸν δικαίως καταστρέφονται τὰ ἀκατάλληλα πρὸς βρῶσιν τροφίμα καὶ γλυκίσματα, πολὺ περισσώτερον πρέπει νὰ ἀπαγορευθῆται ἡ κυκλοφορία «λογοτεχνικῶν» ἐντύπων καὶ ἡ προβολὴ κινηματογραφικῶν ταινιῶν, αἰτινες προβάλλουν τὴν ἠθικὴν σήψιν καὶ δυσφημοῦν τὴν Πατρίδα μας.

Ἐλλειψὶς εὐσυνειδησίας.

Μὲ κατάπληξιν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐπληροφορήθη ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας τὸ ὅτι πολλὰ ἐκ τῶν μεγαλυτέρων καὶ πλουσιωτέρων ἀθηναϊκῶν ζαχαροπλαστείων καὶ καταστημάτων τροφίμων εὐρέθησαν ἀκάθαρτα κατὰ τὸν τρόπον αὐτόχημα ἐγκληματικόν.

Τοῦτο δὲν μαρτυρεῖ μόνον ἀπαράδεκτον πλεονεκτικὴν διάθεσιν, ἀποφεύγουσαν μικρὰς δαπάνας πρὸς τήρησιν τῆς ἀπολύτου καθαριότητος, ἀλλὰ καὶ ἔλλειψιν στοιχειώδους ἐπαγγελματικῆς εὐσυνειδησίας καὶ κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης. Τὸ ἐπάγγελμα δὲν πρέπει νὰ εἶναι μέσον ἱκανοποιήσεως τῆς πλεονεξίας διὰ παντὸς θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου μέσου, ἀλλὰ δεόν νὰ εἶναι πρὸ πάντων κοινωνικὸν λειτουργημα, ὅπερ ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Ἐλπίζομεν, ὅτι εἰς τὸ μέλλον τὸ κακὸν θὰ παταχθῇ κατὰ τὸν τρόπον καρποφόρον καὶ ἀποτελεσματικόν. Ἴσως δὲ θὰ ἔπρεπε νὰ ζητηθῶν καὶ εὐθύναι καὶ ἀπὸ ἐκείνους, οἵτινες διὰ τῆς μέχρι τοῦδε ἀμελείας των περὶ τὸν συστηματικὸν ἔλεγχον τῆς καθαριότητος τῶν καταστημάτων, συνετέλεσαν ὥστε τὸ κακὸν νὰ πληθυνθῇ.

Οὐδέποτε ἐφρατζόμεθα.

Ὅταν πρὸ τινῶν μηνῶν ἐξεδηλώσαμεν ἀνησυχίας διὰ τὴν καθιέρωσιν τῶν ποδοσφαιρικῶν στοιχημάτων «ΠΡΟ-ΠΟ», οὐδέποτε ἐφρατζόμεθα, ὅτι τόσον ταχέως αἱ ἀνησυχίαι μας θὰ ἀπεδεικνύοντο ὡς ἀπολύτως δεδικοιολογημένα.

Ὡς ἔγραψεν Ἀθηναϊκὴ ἐφημερίς, «παίχεται δωροδοκοῦνται, διὰ νὰ προκαλέσουν τὴν ἦτταν ὁμάδος των, διατηρεῖται δέχονται ὑποσχέσεις χρηματικῶν δωρῶν, παιδιὰ ἐξαγοράζονται, διὰ νὰ παράσχουν εἰς τοὺς χαρτοπαίχτας τοῦ γηπέδου ὀρισμένας πληροφορίας, μαγνητοφωνημένα διαπραγματεύσεις ὑπάρχον μετὰ ἀντιπάλων ὁμάδων διὰ τὴν ἐπιχρήμασιν ἦτταν τῆς μιᾶς ἐξ αὐτῶν».

Μεγαλυτέρα κατάπτωσις τοῦ ἀθλητισμοῦ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ. Πρέπει διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν νὰ ὑπομνήσωμεν, ὅτι ὁ ἀθλητισμὸς ἔχει τὴν θέσιν του ἐν τῷ ὑγιεῖ χριστιανικῷ πολιτισμῷ μόνον, ὅταν συμβάλληται εἰς τὴν ἀσκήσιν τῆς πειθαρχίας, εἰς τὴν ἀπόκτησιν θάρρους, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πνεύματος τῆς εὐγενούς καὶ θεμιτῆς ἀτομικῆς ὁμοδικῆς ἀμίλλης, εἰς τὴν ἰσχυροποίησιν τῶν ψυχικῶν ἐνεργειῶν, εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν κοινωνικῶν ἀρετῶν καὶ εἰς τὴν μόρφωσιν ἠθικοῦ χαρακτήρος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

I. Αρχιεπισκοπή Αθηνών.

Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Θεόκλητος, άναρρώσας πλήρως έκ τής προσφάτου άσθενείας του, μετέβη εις προάστειον τών Αθηνών πρὸς άνάπαυσιν.

Τόν Μακαριώτατον Αρχιεπίσκοπον επισκέπτονται καθημερινῶς, ίνα υποβάλουν συγχαρητήρια επί τή άναρρώσει αὐτοῦ παρεπιδημούντες Αρχιερεῖς, Υπουργοί, Καθηγηταί Πανεπιστημίου και άλλοι επίσημοι.

Εν τῷ μεταξύ συνεχίζεται ζωηρὸν τὸ ενδιαφέρον τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ άπάσης τής χώρας διὰ τὴν υγείαν τοῦ Προκαθημένου τής Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, διὰ πολλῶν δὲ τηλεφωνημάτων, τηλεγραφημάτων και επισκέψεων παρὰ τῆ Ἱ. Αρχιεπισκοπῆ διαδηλοῦται ἡ χαρὰ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τής Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῆ άποκαταστάσει τής υγείας τοῦ Μακαριωτάτου.

I. Μητρόπολις Μυτιλήνης.

Τῆ 9ῃ Αὐγούστου ἐγένετο ἐν Ἀγιάσῳ ἡ ταφή τών ὁστών τοῦ πρὸ τριετίας άποβίωσαντος ἐν Ἀθήναις καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου - Ἀκαδημαϊκοῦ και ἐπὶ τριακονταετιῶν και πλέον διευθυντοῦ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» άειμνήστου Γρηγορίου Παπαμιχαήλ. Τὰ ὁστὰ τοῦ αἰοιδίμου καθηγητοῦ, μεταφερθέντα ἐξ Ἀθηνῶν, εἶχον ἐναποτεθῆ προσωρινῶς ἐν τῷ Ἱ. Προσκυνηματί τής Κοιμήσεως τής Θεοτόκου, ἐξ οὗ μετὰ πολλῶν τιμῶν διεκομίσθησαν εις τὸν Ἱ. Ναὸν τής Ἁγίας Τριάδος, εις τὸ προαύλιον τής ὁποίας εὑρίσκειται ἡ πρὸ διετίας φιλοτεχνηθεῖσα προτομὴ τοῦ ἐκλιπόντος άνδρός. Τῆς μεγάλης πομπῆς ἠγεῖτο ἡ φιλαρμονικὴ τοῦ Ὁρφανοτροφείου Ἀρρένων Μυτιλήνης, εἶποντο δὲ τὰ λάβαρα τών Ὁργανώσεων και τών Ἱ. Ναῶν, τὸ φέρον τὰ ὁστὰ κουβούκλιον, βασταζόμενον ὑπὸ μαθητῶν τοῦ ἐκεῖ Γυμνασίου, ὁ Ἱερός Κλήρος, οἱ συγγενεῖς, αἱ Ἀρχαὶ και πλέον τών 3.000 λαοῦ. Τῆ ἐπομένη, 10ῃ Αὐγούστου, Κυριακῆ, ἐγένετο ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ἁγίας Τριάδος μνημόσυνον τοῦ άειμνήστου καθηγητοῦ, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, ὅστις ὠμίλησε διὰ λόγων θερμῶν περὶ τοῦ ἔργου και τής προσωπικότητος τοῦ Γρηγορίου Παπαμιχαήλ. Ἐν συνεχείᾳ, ἠγουμένου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, τὸ ἐκκλησίασμα ἐξῆλθεν εις τὸν πρὸ τοῦ Ἱ. Ναοῦ χῶρον, ἔνθα ἐν μέσω τών Ἀρχῶν τής νήσου και τοῦ άθρόως συρρεῦσαντος λαοῦ ἐγένετο ἡ ταφή τών ὁστών εις εἰδικὴν κρύπττην, εὑρισκομένην παρὰ τῆ βάσιν τής προτομῆς. Ἐπιτάφιον λόγον ἐξεφώνησεν ὁ τ. Ἐπιμηλητής τής Ὀδοντιατρικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν και ἐπίτιμος Πρόεδρος τοῦ Πανελληνίου Ὀδοντιατρικοῦ Συλλόγου κ. Ε. Χριστοφορίης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Τελευταίως προβλήθη εις τὸ Βερολίνον, ἐν γερμανικῆ μεταφράσει, ἡ κινηματογραφικὴ ταινία τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας «Γέφυρα φιλίας», τὸ θέμα τής ὁποίας εἶναι ἡ περυσινὴ εις Μόσχαν ἐπίσκεψις αντιπροσωπείας τής Γερμανικῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας και ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ τής Ρωσίας.

—Καθ' ἃ γράφει ἡ ἐφημερὶς τών Παρισίων «Le Monde», τέσσαρα στελέχη τής αἰρέσεως «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά» κατεδικάστησαν ὑφ' ἑνὸς λαϊκοῦ δικαστηρίου τής νότιου Οὐκρανίας εις διαφόρους ποινὰς φυλακίσεως, διότι εὐρέθησαν εις τὰς οἰκίας τών «άντισοβιετικά φυλλάδια», προερχόμενα ἐκ τοῦ ἐν Νέα ὎ρκη κέντρου τής αἰρέσεως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Τὴν 8ην Αὐγούστου ἐ.ἐ. ἀφίκετο εις Βελιγράδιον ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας και πάσης Ἀνατολῆς κ. Θεοδόσιος. Οὗτος παρέμεινεν εις τὴν Γιουγκοσλαβίαν, ὡς προσκεκλημένος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ, ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα. Τὴν 8ην Αὐγούστου ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας ἐπεσκέφθη ἀλληλοδιαδόχως τὸν ὑπουργὸν τής Προεδρίας τής Κυβερνήσεως κ. Βέλκο Ζέκοβιτς και τὸν πρόεδρον τής ἐπιτροπῆς Ὁρησκευμάτων Σερβίας κ. Ἰσα Γιόβανοβιτς, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἠχῆθησαν εὐχάριστον παραμονὴν εις τὴν Γιουγκοσλαβίαν. Ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας κατέλυσε μετὰ τής ἀκολουθίας του εις τὸ Πατριαρχικὸν μέγαρον Βελιγράδιου. Κατὰ τὴν παραμονὴν του εις Βελιγράδιον οὗτος ἐχειροτόνησε μετὰ τοῦ Πατριάρχου Σερβίας τὸν ἐμφημισμένον ἐπίσκοπον Δαλματίας ἀρχιμανδρίτην κ. Στέφανον Μπότσα.

— Τὴν 20ῃν Ἰουλίου ἐ. ἐ. ὁ Μητροπολίτης Σκοπίων κ. Δοσίθεος και ὁ ἐπίσκοπος Πρέσπας και Βιτωλίων κ. Κλήμης ἐχειροτόνησεν εις ἐπίσκοπον Ζλετόβου και Στραωνίτσης τὸν ἀρχιμανδρίτην κ. Ναοῦμ εις τὸν ἐν τῆ πόλει τοῦ Στίπ ἱερὸν ναὸν τοῦ «Ἁγίου Νικολάου».

—Ὁ ὑπουργὸς τής Γιουγκοσλαβικῆς κυβερνήσεως και πρόεδρος τής Ὁμοσπονδιακῆς ἐπιτροπῆς Ὁρησκευμάτων κ. Ντομπρίβογε Ραντοσάβλεβιτς ἀπηύθυνε τὴν 28ην Ἰουλίου ἐ.ἐ. συγχαρητήρια τηλεγραφήματα πρὸς τὸν Πατριάρχην Σερβίας κ. Γερμανόν, τὴν Ἱεράν Σύνοδον τής Σερβικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας και τὸν Μητροπολίτην τής λεγομένης Μακεδονικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας κ. Δοσίθεον «ἐπ' εὐκαιρίᾳ τής ἐπιτυχοῦς λύσεως τοῦ ζητήματος τής Μακεδονικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.» Ὁ κ. Ραντοσάβλεβιτς τονίζει εις τὰ τηλεγραφήματά του, ὅτι τὸ γεγονός αὐτὸ ἔχει «ἰδιαίτερον σημασίαν» διὰ τὴν Γιουγκοσλαβίαν και ἐκφράζει τὴν εὐχὴν «ὅπως ἡ Μακεδονικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εὐρῆ τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν της εις τὴν σημερινὴν γιουγκοσλαβικὴν κοινωνικὴν πραγματικότητα».

Παρόμοιον τηλεγράφημα ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Μητροπολίτην Σκοπίων κ. Δοσίθεον και ὁ ἀντιπρόεδρος τής κυβερνήσεως τών Σκοπίων και πρόεδρος τής ἐπιτροπῆς Ὁρησκευμάτων παρὰ τῆ προεδρίᾳ τής κυβερνήσεως Σκοπίων κ. Στράχιλ Γκίγκωφ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Τὸ ἐβδομαδιαῖον ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν «Τσερκόβεν Βέστνικ», ἐπίσημον ὄργανον «Ἐκκλησίας τής Βουλγαρίας», εις τὸ ὑπ' ἀρ. 26 φύλλον του τής 4 Ἰουλίου 1959 ἀνεδημοσίευσεν ἐν μεταφράσει ἐκ τοῦ ὑπ' ἀρ. 8-9 φύλλον τής 30 Ἀπριλίου 15 Μαΐου 1959 τοῦ περιοδικοῦ «Ὁρθόδοξος Σκέψις» τὸ ἀξιοπρόσεκτον ἄρθρον τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀμίλκα Σ. Ἀλιβιζάτου: «Εἶναι δυνατὴ ἡ σύγκλησις Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὅπως προτείνει αὐτὴν ὁ Πάπας;»

— Ὑπὸ τής «Ἱερᾶς Συνόδου τής Ἐκκλησίας» Βουλγαρίας ἐξεδόθη ὁ πρῶτος τόμος τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ «Προκαθημένου» τής Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας κ. Κυρίλλου «Ὁ κόμης Ν. Π. Ἰγνάτιεφ και τὸ βουλγαρικὸν ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα». Ὁ συντάκτης τοῦ ἐν λόγω ἔργου, τὸ ὁποῖον καλύπτει τὴν περίοδον ἀπὸ 1864 ἕως 1872 και τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν πλέον μέχρι τοῦδε λεπτομερῆ ἐκθεσιν τοῦ βουλγαρικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, ἐχρησιμοποίησεν εις εὐρυτάτην κλίμακα τὸ ἀφθονον σχετικὸν ὑλικὸν τών κρατικῶν ἀρχείων τοῦ Λένινγκραντ και τής Βιέννης. Ὁ βουλγαρικὸς ἐκκλησιαστικὸς τύπος χαρακτηρίζει τὸ ὡς ἄνω ἔργον ὡς «ἀριστούργημα» και «μεγαλοπρεπὲς γραπτὸν μνημεῖον».

— Ἐντὸς τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου ἀπεφοίτησαν τής μὲν Ἱερατικῆς Σχολῆς Σόφιας 37 σπουδασταί, τής δὲ Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Σόφιας 20 φοιτηταί. Εἰς τὸ ἀ' ἔτος τής Ἱερατικῆς Σχολῆς θὰ ἐγγραφοῦν ἐφέτος 30 μαθηταί, οἱ ὁποῖοι ὑπέστησαν εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τὴν 1 Ἰουλίου.

— Ἐντὸς ὀλίγου ἀποπερατοῦται ἡ δαπάναις τοῦ βουλγαρικοῦ κράτους ἐπισκευῆ τοῦ ἐν Σόφια καθεδρικοῦ ναοῦ τοῦ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν

Κενωθείσης τῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου Κερκύρας καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Ἀ. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 536/1945 «Περὶ ρυθμίσεως τῶν Ἀποδοχῶν τοῦ Ὁρθόδοξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου κλπ.», τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Ἀ. Νόμου 540/1945 «Περὶ Ἐκκλησιᾶς Ἐκπαιδεύσεως» καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 83719 καὶ ἀπὸ 7-10-1946 Ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου Ὁρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν ὡς ἄνω κενὴν Ἐφημεριακὴν θέσιν, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 48 τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, ἵνα ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι Ἐφημέριοι τῆς ἐν λόγῳ Ἐνορίας.

Περισσότερας πληροφορίας οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι προσερχόμενοι εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἡ παροῦσα κοινοποιηθῆτω μερίμνη τοῦ οἰκείου Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου δι' ἀναγνώσεως ἐπ' Ἐκκλησίας καὶ θυροκολλησεως ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ, καὶ δημοσιευθῆτω εἰς τὰ Περιοδικὰ «Ἐκκλησία» καὶ «Ἁγ. Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος».

Ἐν Κερκύρα τῇ 1ῃ Αυγούστου 1959

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν Μεθόδιος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Καρυστίας καὶ Σκύρου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυσιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Δροσιᾷ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ὁ Χρυσόστομος, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Κύμῃ τῇ 5ῃ Αυγούστου 1959

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου Χρυσόστομος.

«Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέβσκη», ὁ ὁποῖος ὑπέστη σοβαρὰς ζημίας κατὰ τοὺς βομβαρδισμούς τὸ 1944.

—Εἰς ἄρθρον τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ εἰρήνη τῆς Βαλκανικῆς δέον νὰ διασωθῆ», δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 27 φύλλον τῆς 11 Ἰουλίου 1959 τοῦ περιοδικοῦ «Τσερκόβεν Βέστνικ», ὁ ἐπίσκοπος Ἀγαθονίκης κ. Ἰκινᾶς γράφει, σὺν τοῖς ἄλλοις, τὰ ἑξῆς: «Ἡ τρίτη προϋπόθεσις διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης εἰς τὴν Βαλκανικὴν εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνήκουν ἡ Βουλγαρία, ἡ Ρουμανία, ἡ Ἑλλάς, καὶ οἱ περισσότεροι γιουγκοσλαβικοὶ λαοί. Ἡ Ἐκκλησία, ὡς γνωστόν, ἐβλάστησεν ὑπὸ τοὺς εὐεργετικούς ἤχους τοῦ ἀγγελικοῦ ὕμνου περὶ εἰρήνης ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εὐδοκίας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ὕμνος αὐτὸς καθορίζει τὴν πνευματικὴν οὐσίαν τῆς καὶ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολὴν τῆς. Διὰ τοῦτο αὕτη δύναται νὰ διαδραματίσῃ σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν εἰρηνοποίησιν τῆς Βαλκανικῆς. Ἄν ἀπασαί αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι τῶν εἰρημένων κρατῶν κυριαρχήσωσιν εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν τῶν χάριν τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ χριστιανικοῦ ἰδανικοῦ, τότε πράγματι θὰ ἔχη ἐπιτελεσθῆ ἀποφασιστικὸν βῆμα πρὸς ὀριστικὴν ἐκδίωξιν τοῦ φάσματος τοῦ πολέμου ἐκ τῆς περιοχῆς αὐτῆς τῆς Εὐρώπης».

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 46, 47, 48 καὶ 63 παρ. 2 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ τὰς μεταγενεστέρας τροποποιήσεις δυνάμει νεωτέρων Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ «Ἁγίου Ἰωάννου» Χαλκίδος, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ἐν τῷ Περιοδικῷ «Ἐκκλησία» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω μνημονευθέντος Ἀ. Νόμου ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 1ῃ Αυγούστου 1959

† Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Πατρῶν

Στερουμένου τοῦ ἐν Κάλφᾳ ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου κανονικοῦ καὶ μονίμου Ἐφημερίου ὡς καὶ τοῦ ἐν Παραλίᾳ Ἱεροῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ τῆς Κοιμ. Θεοτόκου κανονικοῦ καὶ μονίμου Διακόνου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς θέσεις ταύτας, ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης εἰς ἐνταῦθα ἐκδιδομένην ἐφημερίδα ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα ἡμῶν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων τῶν.

Ἐν Πάτραις τῇ 10ῃ Αυγούστου 1959

† Ὁ Πατρῶν Κωνσταντῖνος

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδομένον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΕΠΟΠΤΟΥΝΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

† Ὁ Φωκίδος ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἐγκώμιον εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου.

Τὸ Χρονικὸν τῆς μεταβάσεως τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Ἐλευθεριάδου, Εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου.

Τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ Διεθνὲς Χριστιανοκοινωνικὸν Συνέδριον.

Ἰωάννου Καμίρη, Ἡ περὶ ἐξελθηνισμοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ θεωρία ἀπαράδεκτος.

Θεοφ. Ἐπισκόπου Θανμακοῦ Χρυσοστόμου, Περὶ νεωκόρων (συνέχεια).

Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ἀχαΐας Παντελεήμονος, Οἱ θεραπευταὶ τῆς καλουμένης Χριστιανικῆς Ἐπιστήμης (συνέχεια).

Π. Παβέλλα, Ἡ ἐκδρομὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους.

Παρατηρήσεων Στήλη.
Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.
Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Ἱερεὺς Κων. Πελατανίτης
Ἐψηλάντου 66, Ἁγία Βαρβάρα Αἰγάλεω.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις, Ἰαοῦ 1